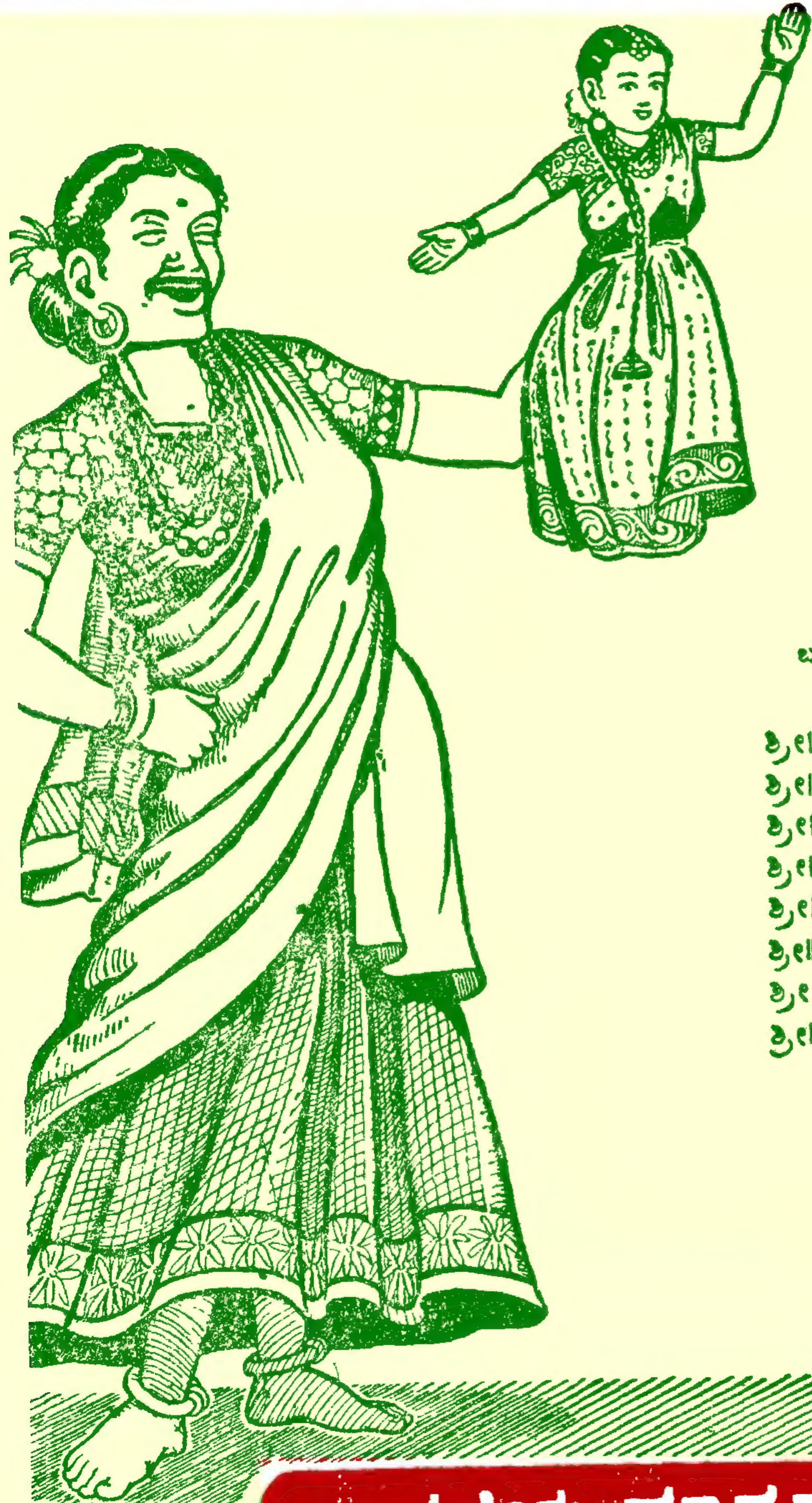

ಕೂರವಂಜ

Koravanji
ಅಕ್ಕೋಬರ್
೧೯೫೮

ಸಂಪಾದಕರು
ಶ್ರೀ|| ರಾ. ಶಿ.

ಬರಹಗಾರರು :

ಶ್ರೀ|| ಪಾಟೀಳಿ
ಶ್ರೀ|| ಪ್ರಕಾಶ್
ಶ್ರೀ|| ಕುಮಾರ್
ಶ್ರೀ|| ಬಚ್ಚ
ಶ್ರೀ|| ಸಿ. ಪಿ. ಕೆ.
ಶ್ರೀ|| ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀರಂಗ
ಶ್ರೀ|| ರಾಮಿ

ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬದಿಪ್ರತಿ
ಕವುನಲ್ಲಗ

ತಳನಗಯ ಮಾನಪತ್ರಕ

For 3 way Beauty Treatment....

RAJA

SNOW

AMLA HAIR OIL , KASTURI SOAP

MANYAM & CO BANGALORE MADRAS MADURAI BOMBAY

FAS

ಸಂಪುಟ ೧೮

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೫೮

ಸಂಚಿಕೆ ೭

ಕು ಹ ಕಿ ದಿ ಗ ಳು

ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಕೈಯಿಂದ ಹೊಡೆದ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರಂತೆ.

—ಆ ಕುರ್ಚಿ ಕೈಯನ್ನು ಈಗ ಹರಾಜು ಹಾಕುತ್ತಾರೆಂಬುದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬಲು ವೈವೋಟಿ ಇದೆಯೆಂಬುದೂ ಸುಳ್ಳಂತೆ !

ಸ್ತ್ರೀವೈದ್ಯರೊಬ್ಬರು ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ್ವರನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರಂತೆ
—ಈಗ ಆಕೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ !

ನೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯ್ ಅವರು ಶ್ರಾವಣಶನಿವಾರದ ದಿನ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾರ್ಕೆಟಿನಲ್ಲಿ ತರ್ಕಾರಿ ಮಾರೋ ತಮಿಳರು ಒಬ್ಬರಾದಿದ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದರಂತೆ—

—ಅವರನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳಿಸಿದ ಮಾತು ಯಾವುದು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ನಮಗೆ ಭಯವಾಗಿದೆ.

ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯ್ ಅವರು ಚೌತಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಿರಬಹುದು !

*

*

*

ಮೂರು ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಒಂದುಕ್ಷಣ ರೆವೈ ಮುಚ್ಚಲಿಲ್ಲ ಡಾಕ್ಟರೇ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರುಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ರೋಗಿ ದೀನವಾಣಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆ ಜಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೆ ಅಂತ ಡಾಕ್ಟರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದು ನಿರಾಧಾರವಾದುದು.

*

*

*

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಹೆಂಗಸರೇ ಸೇರಿದ್ದರಂತೆ

*

*

*

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಡಲ್ಹಿಸ್‌ರವರೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾವೊತ್ಸೈಯವರೂ ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಠರಾವಾಯಿತಂತೆ.

—ಅಂದರೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಕ್ರುಶ್ಚೆವ್ ಮತ್ತು ಐಕ್‌ರವರು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲ ಎಂದಿರಬಹುದೇ ?

*

*

*

ಕಾಯಕಲ್ಪದ ಶೋಧನಾ ಕೆಲಸವು ಹೆಚ್ಚು ಗುಬ್ಬಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಂತೆ

—ಕಾಯಕಲ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ೬೦ ವರ್ಷದವರು ೬ ವರ್ಷದವರಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅರ್ಧ ಛಾರ್ಜಿನಲ್ಲಿ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ಆಶೆಯೇ ಈ ತೀವ್ರಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೇ ?

*

*

*

ನೆಹ್ರೂಜೀಯವರು ಭೂತಾನಕ್ಕೆ ಹೋದುದು, ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ರಾಜಕಾರಣಗಳಿಂದಲ್ಲ ಎಂದು ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿದೆಯಂತೆ.

*

*

*

ಅಮೆರಿಕನ್ ಹುಡುಗರನ್ನು ರೇಗಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅಲ್ಲಿನ ನೀಗ್ರೋ ಹುಡುಗರು ಕಿವಿಯಾಯ್, ಮಾಟ್ಟು ಅಂತ ಕೂಗುತ್ತಾರಂತೆ.

*

*

*

ಮೂರುವಾರಗಳಿಂದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾತ ಕೂತಿದ್ದಾನಂತೆ.

—ಯಾರಾದರೂ ಡಾಕ್ಟರು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ವಿಚಾರಿಸಿಯೇ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾರೆ ! ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾದರೆ—

ಉ ರಿ ಗಾ ಳು

ಭೂತಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದಾಗ, ನೆಹರು ಅವರೂ, ಅವರ ಪರಿವಾರದ ವರೂ “ಯಾಕ್” ಎಂಬ ಮೃಗದ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿಮಾಡಿದರಂತೆ . ಯಾಕೆ ?

*

*

*

ಫಾರ್ ಮೋಸ ದ್ವೀಪವನ್ನು ನಂಬಿ ಮೋಸ ಹೋದಿನಲ್ಲಾ, ಎಂದು ಜೈಂಗ್‌ಕೈಪೆಕನು ಗೋಳಾಡಿದನಂತೆ....ಅದರ ನಾಮವೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ನಂಬಿದವರಿಗೆ ನಾಮ, ಅಂತ.

*

*

*

ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸರ್ವೋದಯನಗರವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ವಿನೋಬಾರವರ ಆಶಯ (ಭಾಷಣ) ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀನಗರದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ! ರಾಜಾಜಿನಗರವೂ ಒಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ !

*

*

*

ಹುಚ್ಚರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಒಂದು ಶಾಸನ ಲೋಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದಂತೆ....ಬುದ್ಧಿ ಸ್ಥಿಮಿತದಲ್ಲಿರುವವನು ಯಾವನುತಾನೆ ಮದುವೆಗೆ ತಿರವೊಡ್ಡುತ್ತಾನೆ ?

*

*

*

ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ಟೀಮಿನೊಂದಿಗೆ ಟೆಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾಚನ್ನು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲೂ, ದಕ್ಷಿಣವಲಯದ ಮ್ಯಾಚನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲೂ ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಕ್ರೀಡಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವರಂತೆ.

*

*

*

ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೂವರೂ ಅನೇಕ ಆರೋಪಣಗಳನ್ನು ಹೇರಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದಾರಂತೆ . ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚು.

*

*

*

ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಈಗ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾರಾಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ೨ ಸಹಸ್ರ ಜನರು ಬಂಧಿತರಾಗಿದ್ದಾರಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕದಿಯುವುದು, “ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ, ಗೇಣುಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ”.

ಮೆಡಿಕಲ್ ಹಾಗೂ ಇಂಜಿನೀರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ವಯಸ್ಸು ೨೫ ಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ರೈಲಲ್ಲಿ ಕನ್‌ಸೆಷನ್ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಶ್ರೀ ಜಗಜೀವನರಾಂ ಅವರು ಹೇಳಿಕೆ ಇತ್ತದು....ಆ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸೇರುವಾಗ ೧೮ ವರ್ಷ; ಬಿಡುವಾಗ?

*

*

*

ಅಣುಬಾಂಬು ಸ್ಫೋಟನೆಯಾದನಂತರ ಹಿರೋಷಿಮಾ ಹಾಗೂ ನಾಗಾಸಾಕಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ೩೨ ಸಹಸ್ರ ಶಿಶುಗಳ ಪೈಕಿ, ೫ ಸಹಸ್ರ ಶಿಶುಗಳು ಕುಂಟು ಕುರುಡು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ! (ವರದಿ) ಈಗ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ, ಏಕೆ ಶಾಂತಸಾಗರದ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲೇ ಅಸ್ಫೋಟನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರೂ ಅಮೇರಿಕನ್ನರೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು.

*

*

*

ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕರ್ಧ ಮಹಿಳಾ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಶ್ರೀ ವಿ. ವಿ. ಗಿರಿ ಅವರು ಹೇಳಿದರು... ಈಗಲೂ, ಮಂತ್ರವೆಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರದೇ.

*

*

*

ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿ ಆಂದೋಲನ ಸತ್ಯಗ್ರಹ ಮುಷ್ಕರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬಾರದೆಂದು ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಒಪ್ಪಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ....ಹಾಗಾದರೆ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಂಥದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡವರೇ ಇಳಿಯಬೇಕೇನು, ಬೀದಿಗೆ?

*

*

*

ತಾವು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ, ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಪಾಸಿಗಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ, ಎಂದು ರಷ್ಯನ್ ಹುಡುಗರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಕ್ರುಶ್ಚೆವ್) ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ವೇಪರ್ ಹೋಗಿದೆಯೇ ಅವರ ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಇದೆ.

*

*

*

ಅಮೆರಿಕಾದ “ನಾಟಲಸ್” ಅಂತರ್ದೋಷಣಿಯು ಉತ್ತರ ಧೃವದ ಕೆಳಗೆ ಯಾನಮಾಡಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತಂತೆ.

—ಅದರ ಕೆಳಗಡೆ ರಷ್ಯಾದ ಅಂತರ್ದೋಷಣಿಯು ಯಾನಮಾಡಿ ನಾಟಲಸ್‌ನ ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ!

ಕೊರವಾವಲೋಕನ

ಬೆಲ್ಲದ ಚೂರಿನ ಸುತ್ತ ಇರುವೆ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೆ ನೋಡಿ! ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರ ಸುತ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಾಯ್ತಂದೆಯರು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ ನೋಡಿ! ಆ ರೀತಿ ಕೊರವನು ಕೂತಿದ್ದ ಬಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗುಂಪು ಕೂಡಿದ್ದರು. ಎನಿರಬಹುದು? ಇದರ ಮರ್ಮ ಅಂತ ನಾನೂ ನುಗ್ಗಿದೆ. ಕೊರವ ನನ್ನ ಕಂಡ. ಬಾಪ್ಪ! ಬಾ! ಬಾ ಅಂತ ಕಟುಕ ಕುರಿ ಕರೆಯೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಕರೆದ. ಬೇರರ್ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ ಕೊಡು ಅಂತ ಆಣತಿ ಇತ್ತು. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಕಡಾಯಿನಿಂದ ಪಾನಕವನ್ನು ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್‌ಗೆ ಹಾಕಿ ಬೇರರ್ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಗುಟುಕು ಕುಡಿದೆ. ಬಲು ರುಚಿಯಾಗಿತ್ತು. “ಕೊರವಾ! ಇದರ ಹೆಸರೇನು! ಬಲು ರುಚಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದೆ. ‘ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರೇನು ಬಂತು, ಮನೇಲಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದೆ, ಅದಕ್ಕೇ ರುಚಿ’ ಎಂದ ಕೊರವ. ಅಂದರೆ ಈ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ! ಎಂದ ಹುಬ್ಬು ಎತ್ತಿದೆ. ನಾವೂ ಅದೇ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದೀವಿ ಇನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಅಂದರು ಜತೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ

ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ರಾಮರಾಜ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಖಂಡಿತವಾಯಿತು. ಆ ಖುಷಿಗೋಸ್ಕರ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಾನಕ ಪೂಜೆ ನಂದು ಎಂದ ಕೊರವ.

ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಎಂದು ನಾಲ್ವಾರು ಕೊರಳುಗಳಿಂದ ಕೊರಗಿನ ದನಿ ಬಂತು. “ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು ಕಡೆ ಅಡ್ಡಾಡುಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹುಡುಗರ ಸಂತೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಏನು ಅಂತ ನೋಡುಕ್ಕೆ ಯೋದೆ. ಯಾರೋ ಭಾಷಣ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದರು ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಪಟಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲೆಕ್ಚರ್ ಬಿಗೀತಾ ಇದ್ದರು. ಓಹೋ! ಈ ಪಟದಲ್ಲಿರುವರನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕಾದರೆ, ರಾಮರಾಜ್ಯ ಬಂದೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ನನಗೂ ಧೃಢವಾಯಿತು ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಸಂತರ್ಪಣೆ” ಎಂದ ಕೊರವ.

ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲವ್ವಾ! ಯಾವ ಮಹಾತ್ಮರ ಪಟ ಯಾರ ವಿಚಾರ ಭಾಷಣ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆವು ಆಗ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಕೊರವ. ಒಂದು ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವನದು, ಇನ್ನೊಂದು ಪಟ ಜಾಂಬವಂತನದು

—ಯಾರೋ ಡಾರ್ವಿನ್ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಅಂತಂಡಿರು

“ಅಯ್ಯೋ! ಮಗನೇ!” ಎಂದೆಂದೂಕೊಂಡೆ

ಕರೆಂಟ್ ಹೊಡೆದಾಗ ಮನುಷ್ಯ ನಡುಗುತ್ತಾನೆ ನೋಡಿ, ಹಾಗೆ ನಡುಗುತ್ತಾ ಸೆರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ, ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಪ್ಲೆಬ್ಬಿ ಕುರ್ಚಿ ಕಾಳಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತ ಹೆದರಿಕೆಯಾದಾಗ ಹೇಗೆ ಹುಷಾರಾಗಿ ಹಗೂರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುಳಿತ

“ಯಾಕೆ ಚೆನ್ನ ಹೀಗೆ ಅದೂರುತ್ತಿದಿ. ನಿಮ್ಮತ್ತೆ ಏನಾದರೂ ಊರಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಭಾವವೈದ ಬಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಟಕಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂದು ಸಂತಾಸ ಸೂಚಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದ ಕೊರವ.

ಇಲ್ಲ ಕಣಯ್ಯಾ! ಅಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಾಚಾರಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ನಾನು ಅದೂರುತ್ತೇನೆಯೇ? ಈ ಸಂಜೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಮ್ಯಾಚ್ ನೋಡುಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡ ದೃಶ್ಯ ನನ್ನನ್ನು ಅಚ್ಚರಪಡಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಅದೂರುತ್ತಿದೆ” ಎಂದ ಚೆನ್ನಯ್ಯ.

“ಅಂತಹದೇನು” ಎಂದೆ ನಾನು.

ಆಗ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಹೇಳಿದ, “ಉತ್ತರದವರೂ ದಕ್ಷಿಣದವರೂ ಇಂದು ಪಂದ್ಯದ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಲು ಬಿರುಸಿನ ಆಟ—ಯಾರೂ ಗೋಲು ಹೊಡೆದಿತ್ತಿಲ್ಲ ಉತ್ತರದವರ ಕಡೆ ಬಾಬು ಚೆಂಡನ್ನೊದ್ದ, ಅದು ನೇರನೆ ದಕ್ಷಿಣದವರ ಗೋಲ್ ಕಡೆಗೆ ಬಂತು ಮುಂದಾಟಗಾರರು, ವ್ಯಥಾಟಗಾರರು ಎಲ್ಲಾ ದಕ್ಷಿಣದ ಗೋಲ್ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದರು ಆಗ ದಕ್ಷಿಣದ ಫುಲ್‌ಬ್ಯಾಕ್ ನಮ್ಮ ಧೋಂಡು ಇಲ್ಲವೇ, ಅವನು ಚೆಂಡನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ ಡುಭಾಯಿಸಿದ. ಆ ಚೆಂಡು ಗುಂಡಿನಿಂದ ಹೊಡೆದಂತೆ ಸರ್ರನೆ ಉತ್ತರದವರ ಗೋಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡ್ತು. ಗೋಲು ಆಗೇ ಬಿಡ್ತು. ಆರು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಅಂಪೈರು ಮುಕ್ತಾಯದ ಶಿಲ್ಲು ಊದಿಯೇಬಿಟ್ಟ. ದಕ್ಷಿಣದವರು ಗೆದ್ದೇಬಿಟ್ಟರು ಉತ್ತರದ ಕಡೆಯ ಬಾಬು ಗೋಲು ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತ. ದಕ್ಷಿಣದವರು ಧೋಂಡುವನ್ನು ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಆ ತಲೆಯ ಡುಭಾವಣೆ ನೋಡಿದ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅದೂರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

“ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ನಂಬೋ ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಕು, ಚೆನ್ನಯ್ಯ ದಕ್ಷಿಣದ ಗೋಲ್ ಕಡೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದ ಚೆಂಡಾದರೂ, ತಲೆ ಡುಭಾವಣೆ

ಯಿಂದ ಉತ್ತರದ ಗೋಲು ತನಕ ಹೋಗಿ ಗೋಲ್ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನಕ್ಕೆ.

ನಂಗೂ ಅದೇ ಅಶ್ಚರ್ಯ, ನೋಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ನಂಬುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ” ಅಂದ ಚಿನ್ನಯ್ಯ.

ಆಗ ಕೊರವ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆನೆದು ಗಂಟಲು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಕೇಳಿದ, “ಚಿನ್ನು ಧೋಂಡೂ ತಲೆಗೆ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೇ” ಅಂತ.

“ಹೌದು” ಅಂದ ಚಿನ್ನಯ್ಯ. ಅಂದ ಹಾಗೇ ಟೋಪಿ ಹಾಕೊಂಡೇ ಆಡಿದ್ದ. ಆಟ ಶುರುವಾದಾಗ ಇದು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ನನಗೂ ಕಾಣಿಸಿತು. ದಕ್ಷಿಣದ ಟೀಮಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದರು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ಅವರಂದರು, ಧೋಂಡೂ ಮೊನ್ನೆ ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಈ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಯ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡು ಬರಲು. ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಗರಿಟೋಪಿ ಹಾಕೊಂಡು ಆಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು.

ಆ “ಗರಿ ಟೋಪಿ ಅಂದೆಯಲ್ಲಾ ಅದು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ್ದೋ” ಅಂದ ಕೊರವ “ಹೌದು” ಅಂದ ಚಿನ್ನಯ್ಯ.

“ಅದಕ್ಕೇ ನೋಡು ಚಿನ್ನು ಗೋಲಾಗಿದ್ದು. ಆ ಟೋಪಿ ಹಾಕೊಂಡು ಆಡಿದರೆ ಚೆಂಡನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಡುಬ್ಬಬಹುದು. ಯಾವ ಗೋಲ್ ಬೇಕಾದರೂ ಹೊಡೆಯಬಹುದು. ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಸಾಧಿಸ ಬಹುದು ಈಗರ್ಥವಾಯ್ತೇ” ಎಂದು ವಿಶದೀಕರಿಸಿದ ಕೊರವ.

ನನ್ನ ಬಾಯಿ ತೆರೆದೇ ಇತ್ತು. ಚಿನ್ನಯ್ಯನ ಅದುರುವಾಯು ನಿಂತಿತು.

ಡಲ್ಲಿ ಸ್ಕಾರವರು ಚಿಯಾಂಗ್ ಕೈಪೆಕಾರವರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು ಕಿಮಾಯ್ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದರೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳಂತೆ

—ಟೈವಾನ್ ಗೆ ಹೋದರಂತೆ, ಚಿಯಾಂಗ್ ರವರು ಕಿಮಾಯ್ ನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಾಗ— ಹಿಂತಿರುಗಿದರಂತೆ.

ರಾಜಾಜಿ, ಭಂಡಾರನಾಯಕಿಯವರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಮುಖೇನ ಸರಸ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾಡುವಂತೆ.

ಐಕರೂ ಕೃಶ್ಣೇವರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾಗದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕಳಿಸುವ ಅವಮಾನಕರ ಪ್ರಸಂಗ ತಪ್ಪುತ್ತಲ್ಲವೇ ?

ತಲೆಗೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕೊಂಡು

“ತಲೆಗೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹಾಳಾಗಿ ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗ್ತೀನೆ, ನಿನ್ನ ಮೊಂಡುತನ ಇನ್ನು ತಡೆಯುಕ್ಕಾಗಲ್ಲ” ಎಂದು ರೇಗಿದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ

“ಎಷ್ಟು ಸರ್ತಿನೇ ಹೇಳೋದು, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ್ದನ್ನೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡ್ತೀಯೇ ಹೊರ್ತು ಗಂಡನ ರುಚಿಯೇನು ಅಂತ ಯೋಚಿಸಬೇಡವೇ” ಎಂದ

“ಯಾಕೆ ? ಸುಮ್ಮಗಿದಿ. ಬಾಯಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೇನೇ ದೇವರು” ಅಂದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ.

“ಈ ಗೋರಿಕಾಯಿ ಹುಳೀನ ನನ್ನ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಮನೇಲಿ ಮಾಡು ಎಂತ ಎಷ್ಟು ಸಲವೇ ಹೇಳಿದ್ದು” ಅಂದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ.

“ನಿಮಗಿಷ್ಟು ಅಂತ ಮಾಡಿದೆ ನನಗೇನೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಅದು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಕ್ಷಿಗಾರ ಅದನ್ನೇ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದು” ಎಂದಳಾಕೆ.

“ಆಹಾಹಾಹಾ ! ಗೊತ್ತು ಕಣೇ, ಅವನು ತಂದ ಅಂತ ಅವನಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದೆಯಾ, ನಿಂಗೂ ಇಷ್ಟು ಅಂತ ಮಾಡಿದೆಯಾ. ಮರಳಿ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡ್ತೀಯಲ್ಲೇ” ಎಂದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ.

“ನನಗೆ ಗೋರಿಕಾಯಿ ಸೇರುಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಮತ್ತೇನೋ ನಿಂಗೆ ಸೇರೋದು—ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಮನೇನೇ ನಿಂಗೆ ಸೇರೋದು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಸೇರಿಸಬೇಕು ನಿನ್ನ.”

“ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟು ಅಂದರೆ ಅರಳು ಮೊಸರು” ಎಂದಳಾಕೆ.

“ಹಾಗೇನೇ ! ಹಾಗೇನೇ !” ಎಂದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ—ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ.

“ಹ್ಲೂ ಅಂದ್ರೆ ದಿಟ ಅಂದ್ರೆ” ಅಂದಳಾಕೆ.

“ಹಾಗಾದ್ರೆ ತಲೆಗೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹಾಳಾಗಿ ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗ್ತೀನೆ. ಅರಳು ಮೊಸರು ತಿಂತಾ ಸುಖವಾಗಿರು” ಎಂದು ಊಟಮುಗಿಸಿ ರೇಗಿ ಎದ್ದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ. ಆಫೀಸಿಗೂ ಬಿರಬಿರನೆ ಹೊರಟುಹೋದ

“ಈ ಗೋಳು ನನಗೂ ಬೇಜಾರು ಬರಿಸಿದೆ—ಹೋಗೋದಾದರೆ ಬೇಗನೇ ಹೋದರೆ, ಹೇಗೋ ವೇನು ಮಾಡಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತೆ” ಎಂದುಕೊಂಡಳು ಆಕೆ. ದಿಟವಾಗಲೂ ಆಕೆಗೆ ಹುಡುಗತನದಿಂದ ಅರಳುವೊಸರು ಇಷ್ಟ. ಅವರಜ್ಜೆ ಅರಳು ವೊಸರು ತಿಂದುಕೊಂಡೇ ೯೦ ವರ್ಷ ಗುಂಡಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗಿದ್ದರು. ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲುಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತವ್ರಾ ಆಗ ಅಶೆ ಚಪಲ ಉಳಕೊಂಡರೆ ಕಷ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಅರಳು ವೊಸರು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಮೈಗೆ ತಂಪು. ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಳಾಕೆ. ಅಜ್ಜಿ ಕಲಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅರಳು ವೊಸರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಆಗಿಂದಲೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ, ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಒಂದು ತುತ್ತು ಅರಳು ವೊಸರ ಮೆಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯ ಬಾಯಿ ಬಿಕೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಟ್ಟೆ ವಟವಟ ಎನ್ನು ತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸೆಳಗ್ಗೆ ಒಲೆ ಹಚ್ಚೋವಾಗ ಕಲಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅರಳು ವೊಸರನ್ನು ನಿಧಾನ ವಾಗಿ ತಿಂದಳು, ವಿಡಿ ಮಾವಿನಕಾಯಿ ನೆಂಚಿಕೊಂಡು, ಹೊಟ್ಟೆ ತಣ್ಣಗಾಯಿಸಿ ಹೀಗಿರೋದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಸಂಸಾರ ಏನು ಸುಖ, ಎಂದುಕೊಂಡಳು ಆಕೆ”

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಕಚೇರಿಯಿಂದ. ಶನಿ ವಾರ. ಸಂಜೆ ಇಸ್ಪೀಟಿನ ಕಛೇರಿಗೆ ಬೇಗ ಕೂರಬಹುದು ಅಂತಂದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ

“ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಈ ಕಾಗದ ಬಂತು ಅಂದ್ರೆ” ಎಂದಳಾಕೆ, ಒಂದು ಲಕ್ಕೋಟಿ ಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ.

ಲಕ್ಕೋಟಿ ಒಡೆದ. ಕಾಗದ ಓದಿದ ಮಂದಸ್ಥಿತವಾದ, ಕಪ್ಪಣ್ಣ “ಲೇ” ಅಂದ. “ಲೇ! ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ನಾಳೆ ಗಂಡನ ಜತೇಲಿ ಬರ್ತಾಳಂತೆ” ಅಂದ. “ಏನೋ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕೊಂಡು ದೇಶಾಂತರ ಜಂತ ಅಂದ್ರಿ” ಎಂದಳಾಕೆ. “ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಅವಳ ಗಂಡ ಬಂದು ಹೋದಮೇಲೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ ಹೇಗೂ ನಮ್ಮನೇಲಿ ಅವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು ಇದೇ ಕಡೇ ಸಾರ್ತಿ ತಾನೇ ಅವರಾದರೂ ಯಾಕೆ ನಗುತನಗುತ ಇದ್ದು ಹೋಗಬಾರದು ಅಂತ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ” ಎಂದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ “ಸುಬ್ಬಿ ನನಗೂ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಳು ಮೊನ್ನೆ, ನಿಮ್ಮ ಪದ್ಯದ ಪುಸ್ತಕಾನ ನೀವು ಓದೋದನ್ನು ಕೇಳುಕ್ಕೆ ಅಂತ ಅವಳ ಗಂಡ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮೂರು ದಿನ ಇರಲ, ಬರ್ತಾರೆ. ಅವರ ಜತೇಲಿ ತಾನೂ ಸುಮ ನನ್ನ ಜತೆ ಇರೋಣ ಎಂತ ಮಾಡಿದೀನಿ ಅಂತ ತಿಳಿಸಿದ್ದಳು. ಬರೋವಾಗ ನಿಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಅರಳು ಸಿಗುತ್ತೆ ಒಂದು ಸೇರು ಆದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದೆ” ಎಂದಳಾಕೆ.

“ಬಂದೋರೆದುರಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾದ್ದಾಂತ ಯಾಕೆ? ಅನುಪಮ ದಂಪತಿಗಳಂತೆ ಇರೋಣ. ಅವರು ಆ ಕಡೆ ರೈಲು ಹತ್ತಿದರೆ, ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಕ್ಕೆ ಅಂತ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋದ ನಾನು ಈ ಕಡೆ ರೈಲು ಹತ್ತಿ ದೇಶಾಂತರ ಹೋಗ್ತೀನಿ. ಅಗಬಹುದಲ್ಲ” ಎಂದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ.

“ಅದಕ್ಕೇನಂದ್ರೆ! ಎನ್ನ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿನ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಮೇ ಎಂದೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರಿತೀನಿ” ಎಂದಳಾಕೆ.

“ಬಾಲೆ! ಬಾಲೇಂದು ಫಾಲೆ, ಎಂದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಜೋಡಿ ಜೋಡಿ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ.

ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಕಪ್ಪಣ್ಣನಿಗೆ “ಆಕೆ” ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನಿಗೆ “ಆತ” ಸುಬ್ಬಮ್ಮ. ಶಾಲಾವೂಸ್ತರಿಣಿ ಎರಡು ಕೈ ತುಂಬ ಸಂಬಳ ತರೋ ಆಕೆ. “ಆತ” ಸಂಗೀತದ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಆತನ ಸಂಬಳ ನೆಶ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಕ್ಟೀದಲೆ, ಹೂವಿನ ಖರ್ಚಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ದಂಇದ್ದ ಸುಬ್ಬಮ್ಮನ (ಪತಿ) ಗಾಗಿದ್ದ ಆತ-ಆ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಕಲಾಭಿಮಾನ, ಕಲೆಗಾರ ಎಂದೇ ಜನ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಪ್ಪಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲೋಸುಗ ಆತ, ಬಂದಿದ್ದ, ಕಪ್ಪಣ್ಣನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇಲೆ. ಆಕೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿದಳು. ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಸಿಸೀರ ತಂದಿಟ್ಟಳು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿದಳು. “ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿಹೆನುಬಾರೆ, ಬಾಲೇಂದು ಫಾಲೆ, ಟವಲ ತಂದಿಹೆನು ಅತಿಥಿಗಳ ಸೇವೆಗೆ ಎಂದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ.

ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಆತನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕಿರುದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ಅತಿಥಿಗಳು ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಣೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ. ಸುಬ್ಬಮ್ಮನನ್ನು ಆತನನ್ನೂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿದ.

“ಬಿಸಿಬಿಸಿಯ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟ ತಂದಿಹೆನು ಕಾಂತ, ಅತಿಥಿಗಳ ಆರೋಗಣೆಗೆ” ಎಂದಳಾಕೆ. ಎರಡು ತಾಟು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನು ಎರಡೂ ಮಣೆಗಳ ಮೇಲಿದ್ದವರ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರ ಎರಡು ತಾಟು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದೇ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಮತ್ತು ಆಕೆ ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ಆಡುತ್ತಾ ಅತಿಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಂದರು. ಛಂಗನೆದ್ದು ಆಕೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕು ಬಟ್ಟಲು ಕಾಫಿಯನ್ನು

ಒಂದು ಚಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಂದಳು. ಸಂಬರಾಜಿಸಿನಳು. ಆಕೆ ತಂದುವೇ ತಡ ತಟಕ್ಕಂತ ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ಕಪ್ಪಣ್ಣ, ಸಕ್ಕರೆ ಬಟ್ಟಲು, ನಾಲ್ಕು ಚಮಚ ತಂದಿರಿಸಿದ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಕುಳಿತ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಸಕ್ಕರೆ ಒಂದು ಚಮಚ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಾಫಿ ಕುಡಿದಳು. ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಒಂದು ಚಮಚ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ಆಕೆಗೆ ಕುಡಿಸಿದ. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಾರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡು ತಾಳು ರಾತ್ರಿ ಎರಡುತಾಳು ಕಪ್ಪಣ್ಣ “ಆತ” ಇಬ್ಬರೇ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪದ್ಯ ಓದಿಕೇಳಿ ರಾಗ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ “ಆಕೆ” ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಮಲಗಿ ಹಿಂದಿನ ನೆನಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮೂರುದಿನಗಳು ಮೂರು ನಿಮಿಷಗಳಂತೆ ಕಳೆದುಹೋದುವು. ಆ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಕಪ್ಪಣ್ಣ, “ಆಕೆ” ಹೇಗಿದ್ದರು ಅಂತೀರಾ? ನವಿಲು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನವಿಲುಗರಿ ಪುಕ್ಕ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ‘ಝಲ್ ಝಲ್’ ಅಂತ ನರ್ತಿಸುತ್ತೆ ನೋಡಿ, ಹಾಗಿದ್ದರು, ಅಷ್ಟು ಒಂದು ತನದಿಂದ.

ನಾಗಕನ್ನಿಕೆ ಹೆಡೆಯೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾಗರಾಜ ತಾನೂ ತಲೆಯೊಡಿಸು ವುದಿಲ್ಲವೇ, ಆರೀತಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿದ್ದರು.

ರಂಗು ರಂಗಿನ ಕುಮಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆ ಹಾರುತ್ತ ವಿಹರಿಸ ಹೋದಾಗ ಜೀವದ ಮೇಲಿನ ಆಸೆಯನ್ನೇ ತೊರೆದು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಚಿಟ್ಟೆಯುವಕರಂತೆ, ಹಾರಾಡಿದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ. ಚಂದ್ರನ ಜತೆಗೆ ಚಲ್ಲಾಟವಾಡುವ ಕರಿ ಮೋಡದಂತೆ ಸುತ್ತಾಡಿದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ. ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನಂತೆ “ಆಕೆ”ಯ ಒಡಲ ಸುತ್ತ ತೇಲಾಡಿದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ.

ಎಂತಹ ಕಠಿಣ ಹೃದಯಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಈ ಅನ್ಯೋನ್ಯದ ಜೀವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕರಗಿಸಿರಲೇಬೇಕು ಹಾಗೆ ಬಾಳನಡೆಸಿದರು ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಮತ್ತು “ಆಕೆ”

ಕಪ್ಪಣ್ಣನ ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ರಾಗ ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮೂರು ದಿನವೂ ಮುಗಿಯಿತು. ಬುಧುವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಔತಣ. ನಾಲ್ವರೂ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕೂತು, ತಾವು ತಾವೇ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೇ ಮನೆಯವ ರಂತೆ ಊಟಮಾಡಿದರು. ಕಪ್ಪಣ್ಣ “ಆಕೆ”ಯನ್ನು ನೋಡಿದ. “ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆಂದ” ಅಂದ “ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಈಗತಾನೇ” ಎಂದು “ಆತ” ಹೇಳಿದ. ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಒಂಟಿ ಸೀನು ಸೀನಿದಳು ಆಕೆಗೆ ಗೋರಿ ಕಾಯಿ ಬಾಳಕ ಅಂದರೆ ಆಗುಲ್ಲವಂತೆ ಮೊಸರನ್ನ ತಿನ್ನುವಾಗ ಗೋರಿಕಾಯಿ

ಬಾಳಕ ಬಡಿಸಿತ್ತು ಅದನ್ನು ನಂಚಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ತಿಂದಳು ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸೀನು ಬಂದಿತ್ತು. ಬೇಗ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಸುಬ್ಬಂಮ್ಮ ಕೈ ತೋಳೆಯಲು ಹೋದಳು. “ಆಕೆ” ಬೇಗ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು. ಕಪ್ಪಣ್ಣ, “ಆತ” ಇಬ್ಬರೂ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಮೊಸರನ್ನು ಉಂಡರು ಹೆಂಡಿರಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಮೊಸರನ್ನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಸಿಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ? ಅದುದರಿಂದ ಮೊಸರನ್ನವನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಮೆಂದರು. ಕೈ ತೋಳೆಯಲು ಹೋದರು ಆಗ ಸುಬ್ಬಂಮ್ಮ, ಮತ್ತು ಆಕೆ ಕೈ ತೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕೈ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಚ್ಚಿಲ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರ “ಸುಬ್ಬಿ ಅರಳು ತೊಗೊಂಡು ಬಾ ಅಂದಿದ್ದನಲ್ಲೇ ಮರೆತೇ ಬಿಟ್ಟೆಯೇನೇ ನಿಮ್ಮೂರ ಅರುಳು ಅಂದರೆ ಬಲುಗರಿಗರಿ ಕಣೇ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು “ಆಕೆ” ಮರೀಲಿಲ್ಲಾ ಕಣೆ ಒಂದು ಚೀಲದ ತುಂಬಾ ತಂದಿದ್ದೀನಿ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಮ್ಮೂರಿನಿಂದ ಒಂದು ಚೀಲ ಅರಳು ನಿಂಗಿ ತಲಪೂ ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ” ಎಂದಳು ಸುಬ್ಬಂಮ್ಮ. ಕಪ್ಪಣ್ಣನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಆ ಸಂಜೆ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಚೀಲವೊಂದನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋದ. ಅವರನ್ನು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ನಗ್ನಾ ನಗ್ನಾ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ರೈಲು ಹೋದಮೇಲೆ. ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೈಲು ಹೋಗುತ್ತೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ, ಇನ್ನು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲೇ ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಯ ರೈಲು ಬರುತ್ತೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಂತು. ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೇಶಾಂತರ ಹೊರಟೇ ಹೋದ.

ಅತಿಥಿಗಳು ಹೋದಕೊಡಲೆ ಚೀಲ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದಳು ‘ಆಕೆ’ ಬಲು ಪಸಂದಾದ ಅರಳು. ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿಟ್ಟಳು ಸಂಜೆ ಎಂಟಾದರೂ ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸರಿ ಇಸ್ಪೀಟಿಗೆ ಹೋಗಿದಾರೆ ಬರಲಿಜೇಕಾದಾಗ ಎಂದೆಂದು ಕೊಂಡು ಆಕೆ ಅರಳು ಮೊಸರನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ತಿಂದಳು, ಮಿಡಿ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಗೋರಿಕಾಯಿ ಬಾಳಕ ನಂಚಿಕೊಂಡು ೮-೨೦ ಕ್ಕೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೇನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗೊಳಿಸಿ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿದಳು.

ದಿಟವಾಗಿ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ನೀವೆಲ್ಲಾ ನಗ್ನೀರಿ ಗೊತ್ತು ಗೋರಿ ಕಾಯಿ ಹುಳಿಗೋಸ್ಕರ ಗಂಡ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಿದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ನಗುಲ್ಲವೇ.

“ಒಬ್ಬ”

ಪೊಲಟೊಲ

ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ, ದೊಣ್ಣೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ ;
ಬಾರಪ್ಪ, ಬಾ ಇಂದ್ರ, ಬಾ ಚಂದ್ರ — ಮದ್ದೂ !
ಸೀ ತಿಂಡಿ, ಕಡಲೆ ಪುರಿ, ಕುಣಿತ, ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ
ರಂಪ ರಂಪವೊರಂಪ, ಹೊಡೆತವಿಲ್ಲ.

ಶಾಲೆಗವ ಬಂದಾಗ, ಓಲಗದ ದನಿ ಬೇಕು,
ಕೂರೆ ದಿಂಬಿನ ಕುರ್ಚಿ, ನಡೆಯೆ ಚಾಪೆ !
ಮೇಷ್ಟ್ರರೆಂಬುವ ವಾಪಿ, ಅವನ ಮೂಗನು ಒರಸಿ
ಅವನಿಚ್ಚೆ ಬಂದಂತೆ, ಕಣವ ಕೋತಿ.

ಹೈಸ್ಕೂಲು ಹೈದನವ, ಹಿಟ್ಟರನ ತಮ್ಮ,
ಅಡ್ಡ ಬಂದರೆ ಆಗ, - ಸ್ಟ್ರೈಕು, ಕಲ್ಲು !
ಗೋಡೆ ಗೋಡೆಯ ಬರಹ, ಭೂತ ಭಾಷೆ
ಹೂಡುಗನನು ಹೊಡೆದಟ್ಟಿ ಯಾರು ಇಲ್ಲ.

ಕಾಲೇಜು ಮೆಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಭೈರವ ಸಂತ
ಕೇಳಿದ್ದಕೊಡಬೇಕು, ಕೂಡಲವಗೆ !
ಕೊಶ್ಚನನು ಕೊಡುವಾಗ, ಅವಗುಂಟು ಹಕ್ಕು
ಹರಿದು ಹಾಕಲು ಅದನು, ಕಷ್ಟ ತೋರೆ.

ಡಿಗ್ರಿಯವನು ಇತ್ತವಗೆ, ಕೈ ತುಂಬ ಕಾಸು
ಬರುವಂಥ ನೌಕರಿಯು ನೀಯಬೇಕು ;
ಉಳಿದವರ ಮೇಲವನು ಜೋರುಮಾಡುತ್ತಾಕೂತು
ಹೊಗೆಬತ್ತಿ ಎಳೆವಾಗ, ಹೊಟ್ಟೆ ತಂಪು !

ಇಂಥ ಮಕ್ಕಳ ಹಡೆದ ತಂದೆ ತಾಯಿಬ್ಬರೂ
ದೇಶ ಸೇವಕರೆಂಬ ಕೀರ್ತಿ ಹೊತ್ತು
ಕೊರಳ ಮಾಲೆಯ ಸಹಿತ ಕ್ಯಾಮರಾಗಳವನೆಂದೆ
ಹಲ್ಲಿರಿದು ತೆಗೆಸಿದರು ಪೊಲಟೊ ಒಂದ.

—ಪಾಟಾಳಿ.

ವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರ ಹಳೇಬರಹ

“ಎಲ್ಲರ ಜತೆಯಲ್ಲೂ ನಗುತನಗುತ ಇರಬೇಕು. ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ನೋಯಿಸಬಾರದು ನಾವು ನಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಎಲ್ಲರೂ ವಿನಯವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ” ಇದೇ ಅಚ್ಚಣ್ಣನ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ಅನು ಅನುಸರಿಸುವವ.

ಬೇಲೂರಿಂದ ಹಳೇಬೀಡಿಗೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ಬಾಡಿಗೆ ಬೈಸಿಕಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಳೇಬೀಡಿಗೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬೇಲೂರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಬಸ್ ಹಿಡಿಯಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಬೇಲೂರು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರು ಮೈಲು ಆಗಿರಬಹುದು. ಟೈರ್ ಥಸ್ ಅಂತ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೈಕಲ್ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ರಿವೇರಿಗೆ ಬೈಸಿಕಲ್ ಕೊಟ್ಟು ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲೇ ಅಚ್ಚಣ್ಣ ನನಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ್ದು. ನನ್ನ ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ವಿನಯದಿಂದ “ಬನ್ನಿ, ಹಳೇಬೀಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಾ, ಕಾಲೇಜಲ್ಲಿ ಓದುವವರೇನೋ, ಶಾಂತಲಾ ನಿಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವೇನೋ” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ ಹಳ್ಳಿ ಹೋಟಲಿನವ ಇಷ್ಟು ಚೂಟೇನೇ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡೆ. “ಬೆಂಗಳೂರು ಬಿಟ್ಟು ೩೦ ವರ್ಷಗಳಾದುವು. ಬಿ ಎ ಮುಗಿಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾವ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು. ಒಬ್ಬನೇ ಅಳಿಯ. ಇಲ್ಲೇ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡೆ ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಬೆಂದ ಕಾಳೂ ಸಿಗುಲ್ಲವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಹೇಗಿದೆ ಬೆಂಗಳೂರು” ಎಂದು ಮಾತು ಮುಂದುವರೆಸಿದ, ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಮಗಳು ಎರಡು ದೋಸೆ, ದಂಟಿನ ಸಾಗು, ಒಂದು ಬಿಡಿಯಲೆ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ, ಬೆಂಗಳೂರು ಬೆಳೆದು ಹೋಗಿದೆ, ಏನಾಪಾಟೆ ಜನ ಈಗ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕೊಚ್ಚಿದೆ.

ದನ ಕಾಯೋ ಹುಡುಗ ಒಬ್ಬ ಬಂದ. ಏನು ಸಣ್ಣಪ್ಪಾ ಈಪಾಟೆ ಹೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದಿ. ಯಾಕೆ ಬೈಸಾರೆ ಏಳುಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲಾ ಎಂದ ಅಚ್ಚಣ್ಣ.

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಮಂಡೆ ನೋಯ್ತಿತ್ತು—ನಿದ್ದೇನೇ ಬಾರ್ಲಿಲ್ಲ ಎದ್ದಾಗ ಹೊತ್ತಾ ಗಿತ್ತು—ಚಿಕ್ಕವ್ವ ರೇಗಾಳು ಅಂತ ಹೊಂಟುಬಂದೆ. ಇವತ್ತು ದೋಸೆ ಬುತ್ತಿ ಬೇಡ,

ಒಂದು ಕುಡಿಕೆ ಅಂಬಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಚಿಂದ ಅಂದ ಆ ಹುಡುಗ “ಶಾರೀ, ಉಪ್ಪಿನ ಗಂಜಿ ಒಂದು ಕುಡಿಕೆ ತಾ” ಎಂದ ಅಚ್ಚಣ್ಣ. ಶಾರಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕುಡಿಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹಡುಗ ಹೊರಟುಹೋದ. “ಬರೋವಾಗ ಒಂದು ಗೂಡೆ ಬೆರಣಿ ತಂದ್ಬಾಕ್ರೀನಿ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ ಹುಡುಗ.

ಆಗ ಅಚ್ಚಣ್ಣ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ. “ಪಾಪ! ಈ ಹೈದನ ತಾಯಿ ಸತ್ತು ೨ ವರ್ಷ ಆಯಿತು. ಮಲತಾಯಿ ಮನೇಲಿ ಏನಾದರೂ ಸುಖ ದುಃಖ ಹೇಳಿಕೋ ಬೇಕಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರ್ತಾನೆ. ಹಸಿವಾದರೆ ಮಾಡಿದ್ದು - ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತಿಂತಾನೆ ದನ ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೋವಾಗ, ಒಂದಿಷ್ಟು ಬೆರಣಿ ಇಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹೋಗ್ತಾನೆ”

ಆ ವೇಳೆಗೆ ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗೌಡ ಒಬ್ಬ ಬಂದ. “ಏನಯ್ಯಾ ವರೇ ಇವತ್ತೇನು” ಅಂದ. “ಇವತ್ತು ನಿನಗಾಗಿ ಕೇಸರಿಭಾತ್ ಮಾಡಿದೆ ಗೌಡಯ್ಯಾ” ಎಂದ ಅಚ್ಚಣ್ಣ. ಗೌಡ ನೇಗಿಲು ಇಳಿಸಿ ಹೊರಗಿಟ್ಟು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಶಾರಿ ತಂದಿಟ್ಟ ಪೊಂಗಲನ್ನು ತಿಂದ. ಬಲು ಪಸಂದಾಗ್ಯೆತೆ, ಇನ್ನೊಂದು ವಶಿ ತಿಂದೇನು ಅಂದ ಗೌಡಯ್ಯಾ ಇನ್ನೊಂದು ಬಿಡಿ ಎಲೆ ತುಂಬ ಪೊಂಗಲು ಬಂತು ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಗೌಡ ಹೊರಹೊರಟ.

ಅಚ್ಚಣ್ಣ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ. ಆ ಹೈದನ ತಂದೆ ಇವ. ಇವನಿಗೂ ಮನೇಲಿ ಹುಡುಗನ ಪಾಡೇ. ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸೌದೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡ್ತಾನೆ ಎಂದಂದ.

ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಎಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಿದೆವು ಅರ್ಧ ತಾಸಾಗಿರಬಹುದು ಬೈಸಿಕಲ್ ರಿವೇರಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಹೊರಡ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ, ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗುದೆ ಒಬ್ಬಳು ಬಂದಳು. ಸುಮಾರು ಹದಿನೆಂಟರ ಪ್ರಾಯ. ಬೆಳೆದ ಹೆಣ್ಣು “ಏನತ್ತಾಯಾ! ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಬಂದಿದೀಯಲ್ಲವ್ವಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಅಚ್ಚಣ್ಣ. “ಅಯ್ಯೋರೇ ಈ ದಿನ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಕೇರಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ನೆಂಟರು ಬರ್ತಾರೆ ಹಾರುವಯ್ಯನೋರ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ತರಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿಕಳಿಸವ್ರೆ. ಬುತ್ತಿ ಕಳಿಸೋವಾಗ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕು ಹೇಳಿ ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ಬಂದೆ. ಎಂದಾಕೆ ಹೇಳಿ ಭಂಗ ಭಂಗಂತ ಹೊಂಟೇ ಹೋದಳು.

ಅಚ್ಚಣ್ಣ ಆ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ. ನಂತರ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ. ಗೌಡನ ಎರಡನೆ ಹೆಂಡ್ತಿ ಈಕೆ. ಆ ಹುಡುಗನ ಮಲತಾಯಿ ದಿನಾಗಲೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾಗೋಷ್ಟು ಬುತ್ತಿ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಅಂತ ಭತ್ತ ರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಣಜಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂದ.

“ಅಂದರೆ ರಾಯರೇ, ಹೀಗೆ ಆರ್ಥ ಗಂೀಲಿ ಮಾಡು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಬಂದು ಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೇಗೆ ಲಾಭಕರ” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ ಹೊರಡುವಾಗ

ನಾವು ನಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಜೀವನ ಏನು ಕಷ್ಟ. ಈ ಹಳ್ಳೀಲಿ ಯಾರೂ ಒಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಸುಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗೂ ನಮ್ಮ ಹೋಟಲಿಂವಲೇ ಉಟ ಸರಬರಾಜು ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರವರೇ ಬಂದು ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಬೆಳಗಿನ ರೂಮು ೬ ರಿಂದ ೭ ವರೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಯವರೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಇಷ್ಟೇ ಉಂಚು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮನೆ ಕೋಳಿ ಕೂಗಿದರೇನೇ ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೂಳು ಸಿಗೋದು” ಎಂದ ಅಚ್ಚಣ್ಣ.

—ಹಳ್ಳೀಬೀಡಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ವಿನಯ ಸಂಪನ್ನನ ಜಾಣ ಹಣೇಬರಹವನ್ನೇ ನೆನೆಪುತ್ತಿದ್ದೆ.

—ಪ್ರಸಾದ್.

ಈ ಔಷಧಿ ಪಾಕೋಳ್ಳಿ ಸಾಹುಕಾರ್ರೇ!
ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗೋ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇರುಲ್ಲ—

ಅಯ್ಯೋ! ಪಾಪ!

ಲಾಯರ್ ಸುಂದರ ರಾಯರೂ, ಅವರ ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆ ಆಫೀಸರ ಭೇಟಿಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಹೇಳಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಫೈಲನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಪಂಚಾಪಕೇಶಯ್ಯರಿಗೆ ಆಫೀಸರು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ಪಂಚಾಪಕೇಶಯ್ಯರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೫೦ ವಯಸ್ಸಿರ ಬಹುದು. ತಲೆಗೆ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಳ್ಳುಜುಟ್ಟಿನ ಗಂಟು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಉಪಾಯವಾದ ರುಮಾಲು.

“ಎನ್ರಿ! ಇವರ ಲೆಕ್ಕದ ವಿಚಾರ ಅಂದರು ಆಫೀಸರು.

ಪಂಚಾಪಕೇಶಯ್ಯರವರು ವಿವರಿಸಿದರು.

ಲಾಯರ್ ಸುಂದರರಾಯರಿಗೆ ಹೋದ ವರ್ಷ ೩೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಪಾದನೆ ಆಗಿದೆ. ಅವರ ಜಮೀನಿನಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಡಾ|| ರಾಮರಾಯರಿಗೆ ಹೋದ ವರ್ಷ ೩೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಪಾದನೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆ ಜಡಿದಿದ್ದೀವಿ ಎಂದರು ಪಂಚಾಪಕೇಶಯ್ಯರು. ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ್ದವರು ಐಯ್ಯರು. ಗಂಡು ಮಾತುಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿತಿದ್ದರು.

“ನಿಮ್ಮದೇನಿ! ಅಹವಾಲು” ಎಂದರು ಆಫೀಸರು.

“ನಮ್ಮ ಗೋಳು ಇಷ್ಟೇ ಸಾರ್” ಎಂದು ಲಾಯರ್ ಸುಂದರ ರಾಯರು ಹೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

“ಎನೋ ಪ್ಯಾಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಅಂತ ಇವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ದವಾಖಾನೆ ತೆಗೆಸಿದೆ. ಈ ತನಕ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಪಾದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇವನ ಸಂಸಾರ ನಾನೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಗಿದಾನೋ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ನನ್ನ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಇವನ ದವಾಖಾನೆಗೂ ಹೋಗಿ,

ಜೆನ್ನಾ ಗಿದೀಯಾಪ್ಪಾ! ಹೇಗಿದೆ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನೂ ಕೂಡ ಒಲುಮೆಯಿಂದ ಬನ್ನಿ ಮಾವಯ್ಯಾ! ನೀವು ಜೆನ್ನಾ ಗಿದೀರಾ ಎಂದು ನಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ನನ್ನ ನಾಡಿ ಹಿಡಿದು ನೋಡಿ, ಕೇಳಬೇಕೇಕೆ? ಯೌವ್ವ ನಸ್ಥರಾಗೇ ಇದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ನೋಡಿ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದು ಬಿಲ್ಲು ಕಳಿಸಿದ. ೩೪೦ ದಿನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ೩೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬಿಲ್ಲು ಆಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಬೇಗ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ ಅಂತ.

ನನಗೆ ರೇಗಿಹೋಯಿತು. ಆದರೂ ಅಳಿಯ ಏನು ಮಾಡ್ತಾನೋ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಫೀಸಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಬಂದ. “ಸುಂದರ ರಾಯರೇ ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಶುರುಮಾಡಿದ ‘ಓಹೋ! ಮಾವಯ್ಯಾ ಅಂತ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದವನು ನನ್ನ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ರಾಯರೇ ಅನ್ನಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಲಾಯರಾಗಿ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ ವಾಯಿತು. ನಾನೂ ಅದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ “ಏನು ರಾಮರಾಯರೇ! ಏನು ಸಮಾ ಚಾರ” ಎಂದೆ.

“ನೋಡಿ! ಸುಂದರ ರಾಯರೇ! ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಬಿಲ್ಲು ಕಳಿಸಿದರೆ ಅವರು ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿಯಾದದ್ದೇ ಇದ್ದರೆ ಆಗ ಮೊಬದ್ದಮೆ ಹಾಕಿ ವಸೂಲುಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ!” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು, ರುಜುವಾತಿದ್ದರೆ, ರಾಮರಾಯರೇ” ಎಂದೆ. ನಾನು ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಮೊಬದ್ದಮೆಯನ್ನು ಹಾಕಬಹುದೇ ಎಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೊಬದ್ದಮೆ ಹಾಕಲು ನನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ. ನಾನು ಸಮಾಧಾನ ಚಿತ್ತ ನಾಗಿ ಅವನಿಂದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದೆ. ನನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದೆ. ಅವನೂ ಹೊರಟುಹೋದ ನಾನು ನನ್ನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ರುಜುವಾತುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಈ ಮೊಬದ್ದಮೆ ಯನ್ನು ನೀವು ಖಂಡಿತ ಹಾಕಬಹುದು. ಜಯವನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಅದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬಿಲ್ಲು ೩೪೦೦ ರೂ.ಗಳು ಎಂದೂ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲು ಲಗಾಯಿಸಿದ್ದೆ.

ಅವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ “ಮಾವಯ್ಯಾ! ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ೩೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಅಂತ್ಯ ಬಿಲ್ಲು ಕಳಿಸಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ! ನ್ಯಾಯವೇ” ಅಂದ ದೇಶಾವರದ ನಗೆ ತೋರುತ್ತಾ. “ಇಲ್ಲಾ ಅಳಿಯವೈಯ್ಯಾ! ನೀನು ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ ವಿಚಾರಿ ಸುಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದು ನನಗೇ ಬಿಲ್ಲು ಪೇರಿಸಿ ಕಳಿಸಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯವೇ” ಅಂದೆ ನಾನು. “ಪೀಟಿ ಪೀಟಿ ಆಯ್ತಲ್ಲಾ” ಎಂದು ಅಳಿಯ

ಮೈಯ್ಯಾ ಅಂದ ನನ್ನಿಂದ ೩೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬಂತು ಅಂತ ನೀನು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೋ. ನಿನ್ನಿಂದ ೩೪೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬಂತು ಅಂತ ನಾನೂ ನನ್ನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರಕೋತೀನಿ” ಎಂದೆ. ಆಗಲಿ ಅಂದ, ಊಟ ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ.

ಆಫೀಸರೇ! ಇದು ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲ! ಬರೀ ಲೆಕ್ಕದ ಪುಸ್ತಕದ ಅಡ್ಡಸ್ವ ಮೆಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ವರಮಾನತೆರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅನ್ನೋದು, ನನಗೇ ಎರಡು ಸಾರಿ ಬರೆ ಎಳೆದಂತೆ ಅಲ್ಲವೇ.

ಎಂದು ಲಾಯರು ಸುಂದರ ರಾಯರು ಗೋಳು ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು, ತಮ್ಮ ಗೋಳನ್ನು.

“ಅಯ್ಯೋ! ಪಾಪ! ಹಾಗೇನಿರಿಸಂದರ್ಭ” ಅಂದರು ಆಫೀಸರು.

“ಅಯ್ಯೋ! ಎಂಗೆ ಬಂತು ಸಾರ್, ಪಾಪ ಎಲ್ಲಾ ಅಳಿಯನಿಗೇ ಸಾರ್. ಲೆಕ್ಕ ಲೆಕ್ಕವೇ, ವರಮಾನತೆರಿಗೆ ಕುಡುತ್ತೇ ಕುಡುಕುಣು ಸಾರ್ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರಂ” ಎಂದು ಗಡಗಡ ನುಡಿದರು ಪಂಚಾಪಕೇಶಯ್ಯರು. ಅವರಿಗೆ ರೇಗಿದಾಗ ಕಲಿತ ಕನ್ನಡ ತಳಮಳಿಸಿ, ಹುಟ್ಟು ತಮಿಳು ಖಜಗವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ರೇಗಿತ್ತು. ಆಫೀಸರ್ ದಯೆ ತೋರಿದರೆ — ತಾವು ಸಕಷ್ಟ ವರಮಾನ ತೋರಿಸಲಾಗದೆ ಹೋದರೆ, ಸರ್ಕಾರ ಇವರ ಇಂಕ್ರಿಮೆಂಟ್ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ!

“ಏನುಮಾಡಲಿ ಲಾಯರೇ! ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ನೀವು ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಲೇಬೇಕು” ಎಂದು ಖಿನ್ನರಾಗಿ ಆಫೀಸರು ಹುಕುಂವಾಡಿದರು. ಪಂಚಾಪಕೇಶಯ್ಯರ ಮನೋಬಿಂಬವನ್ನು ತಾವೂ ಕಂಡು.

ಅಳಿಯ ಮಾವ ಅಳುತ್ತಾ ಹೊರಹೊರಟು ಹೋದರು.

— ಕುಮಾರ್.

—|| ರಾಜ ದೃಷ್ಟಿ ||—

ಮುದುಕನೊಬ್ಬ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ಸಸಿ ನೆಡತಾ ಇದ್ದಾಗ, ರಾಜ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಆ ಕಡೆ ಬಂದನಂತೆ. ಏನಯ್ಯಾ ಮುದುಕ ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟು ಅಂದನಂತೆ, ನಾಲ್ಕು ಅಂದನಂತೆ ಮುದುಕ ರಾಜ ರೇಗಿದನಂತೆ. ರೇಗಬೇಡಿ ಪ್ರಭೋ! ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ, ಮಿಕ್ಕ ೬೬ ವರ್ಷ ವೃಥಾ ಎಂದು ಮುದುಕ ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಭೇಷ್ ಅಂತ ರಾಜ ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿರ ಸವರನ್ ಕೊಟ್ಟನಂತೆ (ಅಂತಹಾ ಕಾಲ ಆಗ). ಈ ಗಿಡದ ಹಣ್ಣು ನೀನೇನೂ ತಿನ್ನೋಹಾಗಿಲ್ಲ ಅಂದನಂತೆ ರಾಜ. ಯಾರೋ ಹಾಕಿದ ಗಿಡದ ಹಣ್ಣು ನಾನು ಈಗ ಉಣ್ಣುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಅಂದನಂತೆ ಮುದುಕ. ತೋಗೋ ಅಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಸವರನ್ ಕೊಟ್ಟನಂತೆ ರಾಜ. ನೋಡಿ ಪ್ರಭೋ ಸಸಿನೆಟ್ಟು ಗಲೇ ಇಷ್ಟು ಫಲಕೊಡ್ತು ಅಂದನಂತೆ ತೋಗೋ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಸವರನ್ನು ಅಂತ ರಾಜ ಕೊಡಿಸಿದನಂತೆ. ಮಹಾಪ್ರಭೋ ಹತ್ತೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಫಸಲು ಕೊಟ್ಟಿತು ಈ ಸಸಿ ಎಂದನಂತೆ ಮುದುಕ. ತೋಗೋ ಅಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಸವರನ್ ಕೊಟ್ಟನಂತೆ ರಾಜ

ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜವಾನ ಅಂದುಕೊಂಡನಂತೆ ಇದೆಂತಹ ದರ್ಬಾರು ರಾಜ ನದು. ಹೀಗಾದರೆ ಭಂಡಾರ ಬರಿದೇ ಆಗುತ್ತಲ್ಲವೆ, ಅಂತ.

ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ ತಿರುಗಿ ಆಕಡೆ ಬಂದನಂತೆ. ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮುದುಕ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸಸಿ ನೆಡುಕ್ಕೆ ಹಾದಿ ಬಳಿ ಓಡಿ ಬಂದು ಕೂತನಂತೆ.

ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆಯಾ ಎಂದು ರಾಜ ಕೇಳಿದನಂತೆ.

‘ಹಾಗಂದರೆ ಏನು’ ಎಂದನಂತೆ ಮುದುಕ.

ಮೂರು ಸಾವಿರ ಸವರನ್ನು ಸಂವಾದಿಸಿದ್ದಿ. ತೆರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಜುಲ್ಮಾನು ಹಾಕಿದ್ದೀನಿ. ಆ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಸವರನ್ನು ಮತ್ತು ಕೈನಲ್ಲಿರೋ ಕಡಗವನ್ನೂ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನಂತೆ.

ಪರಿವಾರದ ಜವಾನ ಭಲೇ ಭೇಷ್ ಅಂತ ಚಿಟಿಕೆ ಹಾಕಿದನಂತೆ.

—ಬಚ್ಚೆ.

ಒಂದು ಹಳೆಯ ಕತೆ

(S. G. C. ಮತ್ತು B. N. S. ಇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತ)

ಗುಂಡಪ್ಪ, ಶಾಲಿಹೋತ್ರ ಮುನಿಯ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಶಾಲಿಹೋತ್ರ—ಭೀಮ—ಗುಂಡಪ್ಪ; ಇದೇ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಪರಂಪರೆ. ಗುಂಡಪ್ಪ ಗ್ರೀಕ್ ವೀರರಂತೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಇದುರಿಸಿ ಕಾದಿದವನು. ಎಂಥ ದೇವತೆಯೂ, ಗುಂಡಪ್ಪ ಎಂದರೆ ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತದೆ ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ದೇವರುಗಳ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಸತ್ಯ ಅವನದು. ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡಪ್ಪ, ಭೀಮ ಅವನ ಭಕ್ತಿ ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದುದು. ಗುಂಡಪ್ಪನ ಅಪ್ಪನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯೊಳಗಾಗಿ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲೆಂದು ಒಬ್ಬ ಜೋಯಿಸರೂ ಇದ್ದರು. ಒಂದು ಸಾರಿ, ಏಕೋ ಏನೋ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಪೂಜೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ (ಗುಂಡಪ್ಪನ ಅಪ್ಪ) ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತ. ಗುಂಡಪ್ಪನ ಅಮ್ಮ “ದೇವರ ಪೂಜೆಯಾಗಲಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೀರಿ” ಎಂದಳು. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಹೇಗೋ ಏನೋ ತಡೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಬಂದ ದೇವರುಗಳ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಅವನು ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಐದೂ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳು, ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ನಮ್ಮೂರಿನ ಕೆರೆಯ ತಳಕ್ಕೆ ಹೋದವು.

ಕತೆ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಯ್ತು ; ಇರಲಿ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೆನಲ್ಲ ; ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಮೂಲಕ ಪುಷ್ಟಿಕೊಡೋಣ.

ಗುಂಡಪ್ಪ ಹುಳಿಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಬೇಳೆ, ತರಕಾರಿ, ಉಪ್ಪು ಹುಳಿ ಕಾರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಒಂದು ಕೊಳಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ನೀರು ಹೊಯ್ದು ಅದನ್ನು ಒಲೆಯ ಮೇಲೇರಿಸಿ ಕಾಯಿಸಿ ಲಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಪಾಕವಿಳಿಯುವತನಕ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಳೆ ತರಕಾರಿ ಬೆಂದ ಮೇಲೆ, ಉಪ್ಪು ಹುಳಿ ಖಾರ ಹಾಕುವವರು ಕೈಲಿಹರಿಯದ ಹೇಡಿಗಳು ಎಂದೇ ಅವನ ನಂಬಿಕೆ.

ಗುಂಡಪ್ಪನ ತಾಲಿಪಿಟ್ಟು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಂಟನೇ Wonder. ತಾಲಿಪಿಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಟ್ಟುಕಲೆಸಲು ಬೇರೆ ಒಂದು ಹರಿವಾಣವೇ ಇದೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂಕಾಲು ಸೇರು ಜೋಳವ ಹಿಟ್ಟು; ಎರಡು ಕಟ್ಟು ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಸೊವ್ವು (ಹೆಚ್ಚಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಡೀ ಇರಬಹುದು); ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಹಸಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಗಳು (ಕೈಲಿ ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಮುರಿದದ್ದು); ಎರಡು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತುರಿ; ಒಂದು ಸೆರೆ ಉವ್ವು; ಅರ್ಧ ಸೇರು ಈರುಳ್ಳಿ (ಕೈಲಿ ಜಜ್ಜಿದ್ದು) ಇದಷ್ಟನ್ನೂ ಹರಿವಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಸುರಿದು ಕಲೆಸಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಂಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕಬ್ಬಿಣ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಪಾವು ಸೇಂಗಾ ಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದು, ಹಿಟ್ಟುನುಡೆಯನ್ನು ತಟ್ಟೆ, ಕೆಳಗಡೆ ಧಗಧಗ (ಊರನ್ನೇ ಸುಡಬಲ್ಲ) ಉರಿಹಾಕಿ, ಕಬ್ಬಿಣ ಬುಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಿದ ಎಂದರೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ತಾಲಿಪಿಟ್ಟು ಎರಡಾಣೆ ಬ್ರೆಡ್ ಸ್ಲೈಸಿನಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿಯೂ, ಉಕ್ಕಿನ ಸಾಂದ್ರತೆಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನುಳ್ಳದೂ ಆಗಿ, ರುಚಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ಇನ್ನಾವುದೇ ಭಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನ ಸ್ಪಂಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ಪಿಷ್ಟೋ, ಸ್ಥಾಲಿಪಿಷ್ಟೋಹಂ' ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದುದು ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ?

ಈಗ ನಮ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸುವಾ. ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಹಿಂದಿನ ಸುದ್ದಿ ಗುಂಡಪ್ಪ ವಿಧುರನಾಗಿ ಆಗೈ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು ಮೋ ಏನೋ. ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮಕ್ಕಳು (ರಾಮಣ್ಣ, ಭೀಮಣ್ಣ, ಸೋಮಣ್ಣ) ಇನ್ನೂ ಮೆಜಾರಿಟೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ (ಅಥವಾ ಅದೇ ಆಗ ಬಂದಿದ್ದಾರು). ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಹುಳಿ-ಅನ್ನದ ಪಾಕ ನಡೆದಿತ್ತು. ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಅನ್ನ-ಹುಳಿ; ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಹುಳಿಯನ್ನ; ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಹುಳಿ-ಅನ್ನ. ಬೇಜಾರು ಬಂದರೆ ತಾಲಿಪಿಟ್ಟು (ಗುಂಡಪ್ಪನ ತಾಲಿಪಿಟ್ಟು; ಒಂದು ಅಂಗೈ ಅಗಲ ಕೈಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡ ಧೀರರು ಬಹಳವಿಲ್ಲ). ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯವಾದುದು

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಗಣೇಶನ ಹಬ್ಬ ಬಂತು. ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗುಂಡಪ್ಪ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ. ಕಡುಬು ಮಾಡಬಾರದೇಕೆ? ಮಾಡಬಹುದು; ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ?

ಸಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಸೀತಮ್ಮ (ವ್ಯವಹಾರನಾಮ-ಸೀತತ್ತೆ)ನನ್ನು ಈ ಬಗೆಗೆ ಗುಂಡಪ್ಪ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು "ಅದೇನು ಮಹಾ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಗುಂಡಣ್ಣ? ಗೋಧಿಹಿಟ್ಟು ಕಣಕಮಾಡಿ ಹಾಳೆ ಒತ್ತಿಟ್ಟುಕೋ. ಬೇಳೆ ಹಾಕಿ, ಒಡೆ ಬೆಂದ ಕೂಡಲೇ ಬೆಲ್ಲಹಾಕಿ ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಗಸಗಸೆ, ತೆಂಗಿನಾಯಿತುರಿ ಹಾಕಿ, ಅದನ್ನು ರುಬ್ಬಿ, ಕಡ್ಡುಮಾಡಿ ಎಣ್ಣೆಲಿ ಕರಿದರಾಯ್ತು."

ಗುಂಡಪ್ಪ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಭಾರ್ಯಪದ ಚೌತಿ ಬಂತು. ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಯಾರೋ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಬಂದು ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಹೇಳಲು ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು (ಅಂದಹಾಗೆ, ಗುಂಡಪ್ಪ ಎಂಟು ಹಳ್ಳಿ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ). ಹೋಗುತ್ತಾ ಗುಂಡಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು, “ಲೇ, ರಾಮಾ, ಆ ಕಾಗ್ಗದೊಳ್ಳಿದ್ದಂಗೆ ಹೂರ್ಣ ಮಾಡಿ ಕರಿಗಡ್ಬ ಕರ್ದಿಡು. ಸೋಮಾ ನೀನು ಅನ್ನಮಾಡು. ಭೀಮಾ ನೀನು ಹೂರ್ಣದ ಸಾರುಮಾಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದ.

ರಾಮಣ್ಣ ಒಲೆಹೊತ್ತಿಸಿ, ಎಸರುಕಾಯಿಸಿದ. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಕರಿಗಡುಬು ಮಾಡುವುದಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಇರಲೆಂದು ಎರಡು ಸೇರು ಬೇಳೆಹಾಕಿದ. ಕಾಗದ ತೆಗೆದು ನೋಡಿದ; ಬೇಳೆ ಒಡೆಬೆಂದ ಕೂಡಲೇ ಎಂದಿತ್ತು. ಏನು ಹಾಗೆಂದರೆ? ರಾಮಣ್ಣ ಓಡಿಹೋಗಿ ತನ್ನ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಸುಬ್ರಾಯನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದ.

“ಒಡೆ ಬೇಯದು ಅಂದ್ರೇನೋ ಸುಬ್ರಾಯ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ

“ಒಡೆ ಅಂದ್ರೆ ಆಂಬೊಡೆ, ಉದ್ದಿ ನೊಡೆ, ಮೊಸರೊಡೆ ...”

“ಆದಲ್ಲೋ ಬೇಳೆ ಒಡೆ ಬೇಯದು”

“ಬ್ಯಾಳೆ ಒಡೆ ಅಂತಿಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಳೆ-ಒಡೆಬೇಯದು ಅಂತಿರಬೇಕು. ಒಡೆ ಅನ್ನದು ಧಾತ. ಒಡೆಯುವಷ್ಟು ಬೇಯದು” ನೋಡಿದರೆ ಬೇಳೆ ಒಡೆದು ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಎರಡು ಅಳತೆ ಸೇರು ಬೆಲ್ಲ ಸುರಿದರು; ಕಾಯಿತುರಿ; ಯಾಲಕ್ಕಿ, ಗಸಗಸೆ ಹಾಕಿ, ಉರಿ ಜೋರುಮಾಡಿದರು. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆನಂತರ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಯಸದಂಥ ಒಂದು ಪಾಕ ಕಾಣಿಸಿತು. ಸುಬ್ರಾಯ “ಇದೇನು ರಾಮಣ್ಣಾ, ತೊಗ್ರಿಬ್ಯಾಳೆ ಪಾಯ್ಸಾತಲ್ಲ? ಹೂರ್ಣ ಬರ್ಲೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ಇದನ್ನೇ ಒರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ರುಬ್ಬಿದರೆ ಗಟ್ಟಾಗ್ತದೆ ಬಿಡೋ” ಎಂದ ರಾಮಣ್ಣ. ಈ ಹಗರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮಣ್ಣ ಸೋಮಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸಾಲ್ವರೂ ತೊಗರಿಬೇಳೆ ಪಾಯಸದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಒರಳಬಳಿಗೆ ಒಯ್ದರು. ಸುರಿದರು. ರುಬ್ಬುಗುಂಡಿನಿಂದ ರುಬ್ಬಿದರು. ಬಿಸಿಪಾಯಸ ಕೊತಕೊತ ಎಂದಿತು. ಮುಖಕ್ಕೆ, ಕೈಗೆ ಮೈಗೆ ಸಿಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಾಲ್ವು ಜನರೂ ಸೀತತ್ತೆ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, “ನೀನ್ವೇಳಿದ್ದಂಗೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಹೂರ್ಣ ದ್ದಂಗೆ ಬಿಡು ಸೀತತ್ತೆ” ಎಂದರು.

“ಏನಾಯ್ತೋ ರಾಮು?” ಎಂದಳು ಸೀತತ್ತೆ. ಸಾಲ್ವರೂ ಇದ್ದ ಸುದ್ದಿ ನೀಡಿದರು. ಸೀತತ್ತೆ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟಳು. “ಅಲ್ಲವೋ ನೀರು ಬಸಿಯದೆ ಬೆಲ್ಲ

ಹಾಕಿಗರೆ ಕೂರ್ಣ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತೋ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು “ಆದದ್ದಾಯ್ತು
 ಒಂದಿಷ್ಟು ಹುರಿಗಡಲೆ ತಂದು ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿಮಾಡಿ ಹಾಕಿ” ಎಂದಳು. ಹುರಿಗಡಲೆ
 ತಂದು, ಬೀಸಿ, ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿಮಾಡಿದರು ಅದನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು ಪಾಯಸಕ್ಕೆ
 ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಆರಿಹೋಗಿತ್ತು ಅದು. ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ತಿರುಗಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ
 ಒರಳುಗುಂಡು ತಿರುಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಸುಬ್ಬರಾಯ, ಭೀಮ, ಸೋಮ ಮೂರು ಜನವೂ
 ರಾಮನ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿದರು. ಅವಡಗಚ್ಚಿ, ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಕಟ್ಟಿ, ಮಂಡಿ
 ಯೂರಿ ಗುಂಡನ್ನು ಅಲುಗಿಸಿದರು ಅದು ಅಲುಗಲಿಲ್ಲ. “ಜೈ ಜೈ ಬಲಭೀಮ
 ಸಮರ್ಥ” ಎಂದು ಜಯಕಾರಮಾಡಿ ತಿಣುಕಿದರು ಕಲ್ಲುಗುಂಡು ಅಂಜನೇಯನ ಬಾಲ
 ದಂತೆ ಭಾರವಾಗಿ, ಅಲುಗದೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿತ್ತು ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ಪಾಯಸ ಸುರಿದು
 ಹಿಟ್ಟುಹಾಕಿದರು ಅದು ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಬಾರಿ ತಿರುಗಿ ಅಗಿತ್ತುಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟಿತು.
 ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಾರೆ ತಂದು ರುಬ್ಬುಗುಂಡನ್ನು ಮೀಟಿ ತೆಗೆದರು. ಕೂರ್ಣದ ಮಿಶ್ರಣ
 ನುರಿತರಲೇ ಇಲ್ಲ ಅದುದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ನಾಲ್ಕು ಕೈ ಹಾರೆಗಳನ್ನು
 ತುಂದು ಬೇಳೆ ನುರಿಯುವಂತೆ ಕುಟ್ಟಿದರು ಒರಳಿನ ಮೇಲೆ ಎರಡಡಿ ಎತ್ತರ
 ಕೂರ್ಣ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. ಕೈಯಿಂದ ಕೆಗೆರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಚುಚ್ಚುಗ ತಂದು
 ಎಬ್ಬಲು ಹೋದರೆ ಅದು ಬಗ್ಗಿಹೋಯ್ತು. ಮುಂದೇನು ?

ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಗುಂಡಪ್ಪ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಂದ. ಪಂಚಾಯ್ತಿ
 ಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಮುಗಿಸಿ, ಕಡುಬುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸವಿಯುತ್ತಾ
 ಬಂದ ಗುಂಡಪ್ಪನಿಗೆ, ಒರಳುಕಲ್ಲಿಗಂಟಿದ ಕೂರ್ಣಪರ್ವತದ ಮಹಾದ್ಭುತ ದೃಶ್ಯ
 ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಒಲೆಗಳು ಆರಿಹೋಗಿದ್ದವು.

“ಎನ್ನಾಡಿದ್ರೆಲೇ” ಎಂದು ಗುಡುಗಿದ ಬೆದರಿಸ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದ ಸಂಗತಿ
 ತಿಳಿಸಿದರು.

“ಕೂರ್ಣ ಬರಲ್ಲೇ. ನಿಮ್ಮ ಲ್ಯಾಂಗೆ ಮೆದ್ವಿದ್ರೆ ಬರಿತ್ತು. ಲೇ ರಾಮಾ,
 ಕಮಾರ್ತ ಕಾಳಾಚಾರಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾಕು ಚಾಣ, ನಾಕು ಸುತ್ತಿಗೆ
 ತಗಂಬಾರೋ” ಎಂದ.

ಸುತ್ತಿಗೆ, ಚಾಣಗಳನ್ನು ತಂದು, ಕೂರ್ಣವನ್ನು ಕೆತ್ತಿದ್ವಾಯಿತು ಬಂದ
 ದ್ದೇನು ? ಕೂರ್ಣದ ಪುಡಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಪಾಯಸವನ್ನೂ ಕಡ್ಲೆ
 ಹಿಟ್ಟನ್ನೂ ಹಾರೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟಿ, ಚಾಣದಿಂದ ಒಡೆದು ಪುಡಿಮಾಡಿದರು ಬಂದ
 ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದಬ್ಬದ ತುಂಬಾ ತುಂಬಿದರು.

ಮತ್ತೆ ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಅನ್ನ. ಕೂರಣದ ಸಾರುಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದಾಗ, ಸಂಜೆ
 ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯಾಯಿತು.

“ಎಲೆ ಹಾಕೋ ರಾನಾ” ಎಂದ ಗುಂಡಪ್ಪ.

“ಗಣೇಶನ ಪೂಜೆ?” ಎಂದು ಶಂಕಾಕ್ರಾಂತನಾದ ರಾಮಣ್ಣ.

“ನಿನ್ನೆ ಬೇಕಿದ್ರೆ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಎಲೆಹಾಕಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡ್ತಿ ಆನ್ಯಾಲೆ ನಿನ್ನೂಜೆ. ನಾಕೂವರೆ ಗಂಟೆ ಆಗ್ಯದೆ ಈಗ ಪೂಜ್ಯಂತೆ” ಎಂದ. ಐದು ಜನರೂ ಊಟವಾಡಿದಾಗ ಐದು ಗಂಟೆ ಊಟವಾದ ಕೂಡಲೆ ಪೂಜೆಯಾಗದ ಗಣೇಶನನ್ನು ಕೆರೆಯಲ್ಲೆಸೆದು ಬಂದ ಗುಂಡಪ್ಪ.

ಆ ವರ್ಷ ಊರ ಜೋಯಿಸ ಶೀನಣ್ಣ (ಸೂರಪ್ಪನಿಗೆ ಸೈಕಲ್ ಕಲಿಸಿದವನು) ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೌರಿಪೂಜೆ ಚೌತಿಯ ದಿನವೂ, ಗಣೇಶನ ಪೂಜೆ ಋಷಿಪಂಚಮಿಯ ದಿನವೂ ನಡೆದವು. ಏಕೆಂದರೆ ಶೀನಣ್ಣನ ಅಮ್ಮ ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಕ್ಕ ಯಮತಂಪಿನವಳು. ಅವಳು ಗೌರಿಯನ್ನು ತಂದಾಗ, ತದಿಗೆ ದಿನ ಸಂಜೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪೂಜೆಗೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟುಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ. ಪೂಜೆ, ಊಟ ಮುಗಿದಾಗ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಕಾಲ. ಉಂಡು ಮಲಗಿದ ವೆಂಕಪ್ಪ (ಶೀನಣ್ಣನ ಅಪ್ಪ) ಶೀನಣ್ಣ ಎದ್ದಾಗ ಚೌತಿಯ ಚಂದ್ರ ಪಡುವಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ. ಅವರು ಎದ್ದು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿದಾಗ ಕೋಳಿ ಕೊಕ್ಕೋ ಎಂದಿತು.

ಬಂದ ಗೌರಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಕ್ಕ ಜೇಗ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿನವೂ ಗೌರಿ-ಗಣೇಶನನ್ನು ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನವೂ ಗೌರಿ-ಗಣೇಶರಿಗೆ ಪರಮಾನ್ನ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿದಳು. ಮಹಾಲಯ ದಶಮಿಯ ದಿನ ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಗೌರಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿ, ಅದೇ ದುಃಖ ದಿಂದ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಊಟವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಕ್ಕ. ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ ಸಂಜೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಪಾರಣೆ ಮುಗಿಸಿದಳು. ಸಿಹಿ ತಿಂದು ಬಾಯಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾಲಕ್ಷ್ಮಕ್ಕ ಆ ದಿನ ಖಾರವಾಗಿ ಮೆಂತ್ಯಹಿಟ್ಟಿನ ಗೊಜ್ಜು ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಗೋಮ ಹಚ್ಚಿ ಕೈತೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಗುಂಡಪ್ಪ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

“ಊಟಾತೇನ್ನಂಡಣ್ಣ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಊಂ, ಮೂರ್ಮೇದಾತು ನಾಕ್ಕೆದುಕ್ಕೋಗ್ತದಿನಿ” ಎಂದ ಗುಂಡಪ್ಪ.

“ಏನಡಿಗೆ?”

“ಅನ್ನ, ಹೂರ್ದದ್ಸಾರು”

“ಈಗಿಂಥ ಹೂರ್ದದ್ಸಾರು?”

“ಗಣೇಶ್ಚ ಹಬ್ಬದ ಹೂರ್ದದ್ವಾರು. ನಿಮ್ಮನೆಯಗ್ಡೆಂಗಿ ದಿನಾ ಪಾಯ್ಸಾನೋ, ನಮ್ಮನೆಯಗೆ ಹಂಗೇ ಹೂರಣದ್ವಾರು”. ಎಂದವನೇ ಗುಂಡಪ್ಪ ಸರಸರನೆ ನಡೆದು ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದ.

ವರ್ಷಮುತ್ತು ಕೊನೆಗೊಂಡು, ಶರನ್ನವರಾತ್ರಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಮೋಡಗಳು ಬಿಳುವೇರಿದವು. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸತುಂಬಿತ್ತು. ಸರಸ್ವತಿಯ ಶುಕ್ಲಾಂಬರದಂತೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಜಯದಶಮಿಯ ದಿನವೂ ಗುಂಡಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂರಣದ ಸಾರೇ ಆಡಿಗೆ.

—ಅ. ರಾ. ಸೇ.

—ನೀರು ಕಾದಿತ್ತಿಲ್ಲ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅಂತ ರೇಗಿದರೆ—ಹಳೇ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟು ಕೊಂಡೇ ಗೌರೀಹಬ್ಬ ಮಾಡಿದರೆ—ಹಸಿ ಸಾದೇ ಹೇಗೆ ಉರಿಯುತ್ತೆ ಅಂದ್ರೆ—
ಬರೇ—ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಯುತ್ತೆ—ಅಷ್ಟೆ!!

[ಇಬ್ಬರು ಗೆಲೆಯರು 'ಶೇವು' ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಬಲವಂತದಿಂದ
ಕೂರಿಸಿ ಒಂದು ಮೊಂಡು ಮೆಶಿನ್ನನ್ನು ಮುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ
ಗಾಸಿಗೊಳಿಸಿದಾಗ—ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿ]

ಏನು 'ಶೇವು' ಮಾಡುವಿರೋ,
ಸಾಕಪ್ಪಾ ದೇವರೆ!
ಎಲ್ಲ 'ಸೆಲೂನ್' ಕ್ಲೌರಿಕರೂ
ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ಇರುವರೆ ?

ಸಾಕು, ಸಾಕು, ನಿವೃತ್ತ ಕ್ಲೌರ—
ಬಿಡಿರಿ—ನಾನು ಬಂದಿಯು.
ನಿಮಗೆ ಬೇಕು ನನ್ನ ಪಾಡ
ನೋಡಿ ನಗುವ ಸಂಧಿಯು !

ಕತ್ತಿಯ ನಯ, ಚಳಕ ಉಂಟೆ
ನಿಮ್ಮ ಮೊಂಡು ಯಂತ್ರಕೆ ?
ನಾಳೆ ಮುಖವ ತೋರಬಹುದೆ
ನಗುವ ಮಿತ್ರವೃಂದಕೆ !

ಆಹ ! ಅಲ್ಲಿ ಸೆಲೂನಿನಲಿ
ಆವನ ಮಧುರ ಸ್ಪರ್ಶವು ;
ಎಂತೆಂತಹ ಪರಿಕರಗಳು—
ಅದು ನಿಜಕೂ ಸ್ವರ್ಗವು !

ಸೋಪು, ಕತ್ತಿ 'ಶೇವಿ'ಗಂತ
ಮೆಶಿನ್ 'ಶೇವು' ದೊಡ್ಡದೆ ?
ಈ ಕ್ಲೌರಿಕೆ ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ
ಆ ಕ್ಲೌರಿಕನ ಮರೆಯಲೆ ?

ಇನಿತಾದರು ಕರುಣಯಿಂದ
ನನ್ನ ಗೋಳ ನೋಡದೆ,
ಕತ್ತ ತಿರಿಚಿ, ನವಿರ ಕಿತ್ತು
ಇಂತು ಕೊಲ್ಲುತಿರುವರೆ ?

ಬಿಟ್ಟರೆ ಸರಿ ನನ್ನ ನೀಗ,
ಇಲ್ಲದಿರಲು ನೋಡಿರಿ :
ಇದೋ, ನಿಮಗೆ ಕೊನೆಯ ಮಾತು,
ನನ್ನ ಶಪಿಸಬೇಡಿರಿ—

ಈ ಹಿಂಸೆಯ ತಾಳಲಾರೆ,
ಹೋಗಬಹುದು ಪ್ರಾಣವು.
ಜೋಕೆ, ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಹುದು
ಖುನಿಯ ಆರೋಪವು !

— ಸಿ ಪಿ ಕೆ.

ಈ ರಿಕ್ಷೆ

ಮದ್ರಾಸು ಬೀದಿಯಲಿ, ರಿಕ್ಷವಾಹನವೇರಿ
ಆ ಮೂಲೆಯಿಂದೀ ಕಡೆಗೆ
ಹೋಗಿ ಬಂದಾ ಧೀರ, ಅಮೆರಿಕ ಶ್ರೀಮಂತ,
ಹಿಂತಿರುಗಿ, ಹೇಳಿದನು, ತನ್ನವರ ಬಳಗದಲಿ,
“ಮದ್ರಾಸೆಂಬೊಂದೂರು,
ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ
(ಎನು ಸೋಜಿಗ ! ಕೇಳಿ !)
ರಿಕ್ಷಗಳು ಬಹಳ, ಆ ಗಾಡಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಿ
ಕುದುರೆಗಳು, ಮನುಜರಂತೆಯೆ ಕಾಂಬ ಕುದುರೆಗಳು !
ಓಡಿಸುವವರಿಲ್ಲದೆಯೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುವುವು ನಮ್ಮ !”

—ಸಾಟಾಳಿ.

ಪದ್ಮಾ ಮದುವೆ

ಪದ್ಮನಾಭ ಸಿಲ್ಕ್ ಜುಬ್ಬ ಹಾಕೊಂಡು ವ ನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರಪ್ಪ ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಕಕವಿಕೆ ನೋಡಿದರು. “ಎನೋ ಪದ್ಮ, ಮದುವೆ ಗಂಡಿನ ಹಾಗೆ ನೀನೇ ಸಿಲ್ಕ್ ಜುಬ್ಬ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಿ. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ. ಅಳಿಯನಿಗಿಂತ ಗಿಳಿಯ ಬಿರುಸಾಗಿರಬಾರದು” ಎಂದರು. “ಮದುವೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಜುಬ್ಬ ಮೆರಸಲಿಲ್ಲ! ಹಾಗೂ ನನ್ನ ತಿಂಗಳ ಅಲೋಯನ್ನಿ ನಲ್ಲಿ ಇದರ ಹಣಾನ ಮಿಗಿಸಿದ್ದೆ, ಅಪ್ಪ” ಎಂದ ಪದ್ಮನಾಭ. “ಮದುವೆ ಮನೆಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ತಾರಾಟ ಹೆಚ್ಚು. ನಿನ್ನೂ ಯಾರಾದರೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಾರು ಜೋಕೆಯಾಗಿರು” ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು, ಹಾಸ್ಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ, ಅಪ್ಪ. “ಹಾಗೇನಾದರೂ ಚೆಂದುಳ್ಳ ಹೆಣ್ಣು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡೇಬಿಡ್ತೀನಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರ ಏನೂ ಇಲ್ಲತಾನೇ, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರೋ ವಾಗ ಸೋಸೇನೂ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಕೋಪ ಬರುಲ್ಲ ತಾನೇ” ಎಂದ ಪದ್ಮನಾಭ. ಅಪ್ಪ ಹೇಳಿದರು ಆಗ, “ಇರೋನೊಬ್ಬ ಮಗ ನೀನು. ಜಾಣ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಹೆಣ್ಣು ಇಲ್ಲದ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದಲೂ ವಾಸಿಸಿ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ. ನೀನು ಯಾರನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸೋಸೆ ಅಂತ ಮನೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ನಗು ಸರಸದಲ್ಲಿ ಶುರುವಾದ ಮಾತು ಈ ರೀತಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

*

*

*

“ಲೋ, ನಾಣಿ! ನೀನು ಸೂಟು ಹಾಕೊಂಡು ಜರಿಪೇಟೆ ಸುತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಫೇಟ್ ಆಫೀಸರ್ ಕಳೆ ಇದೆ ಕಣೋ—ಗಾಣದ ಎತ್ತಿನ ಕಳೆ ಇದೆಯೋ” ಎಂದ ಪದ್ಮನಾಭ. ನಾರಾಯಣರಾಯ ವರಪೂಜೆಗೆಂದು ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಹೊರಡುವಾಗ.

“ಲೇ ಪದ್ಮ, ಬೆದರಿಸಬೇಡ ಕಣೋ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನ. ಯಾಕೋ ಶಕುನ ಗಳೇ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಈ ಮದುವೆಗೆ. ನಾಣಿ ಮಾವ ಕೊಡೋದನ್ನ ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಮಗೋ ಅವನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ವರಪೂಜೆ ಆಗಲಿ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ.

ನಾಳೆ ಧಾರೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಸಲ್ಲೋದೆಲ್ಲಾ ಸಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಹುಡುಗಿ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿಕಾಳು ಹಾಕಿಸೋದೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದರು ನಾರಾಯಣನ ತಂದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪದಿಂದಲೇ.

ಆಗ ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು, ಈ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಗರು ಬೀಗರಿಗೆ ಏನೋ ಬಿರುಸು ಕೂಡಿದೆ ಅಂತ.

ವರಪೂಜೆ ಊಟ ಭರ್ಜರಿಯಾಗೇ ಇತ್ತು. ಮದುವೆ ಮನೆ ಗಲಾಟೆ ಪಕ್ಕದಾಗೇ ಇತ್ತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಓಡಾಟ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತಂಪಾಗೇ ಇತ್ತು. ಸಿಲ್ಕ್ ಜುಬ್ಬದ ಪದ್ಮನಾಭನ ತಾರಾಟ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಭಾವಿ ಮಾವಂದಿರು ಬಲು ಆದರದಿಂದ ಪದ್ಮನಾಭನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಗಿಳಿಯ ನಮ್ಮವನಾದರೆ ಅಳಿಯ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಎನ್ನುವ ಹಿರಿಯರ ನಾಣ್ಣುಡಿಯನ್ನು ನಂಬಿದವರು, ಅವರು

ಧಾರೆ ದಿವಸ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ ಬೀಗರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಬೀಗರು ಬೀಗರು ಸಂಧಿಸಿದರು. ಮಾತನಾಡಿದರು. ಮತ್ತೂ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆಯಿತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ ಉತ್ತೇಜಗೊಂಡಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಹಠಾತ್ತನೆ ಮದುವೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದರು. “ಈಗ ನಾನು ಬಲು ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ಬೀಗರು ಬಿರಸುಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಜ್ರದ ಹತ್ತು ಕಡಕನ್ನು ಅಳಿಯನಿಗೆ ಈ ಕೂಡಲೇ ಹಾಕದೆ ಇದ್ದರೆ, ಧಾರೆಗೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. “ಏನು ಮಾಡಲಿ ಈಗ” ಎಂದರು “ನಿಮ್ಮ ಮದುವೇಲಿ ನಮ್ಮವ್ವ ಕೊಟ್ಟ ಹತ್ತು ಕಡಕಿದೆ ಯಲ್ಲಾ, ಅದನ್ನು ನೀವೆಂದೂ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಯಿತು ಇದಕ್ಕೇನು ಯೋಚನೆ” ಎಂದಳು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ

“ಅದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತು ಕಾಣೆ! ಆದರೆ ಈ ತರಹ ಮನಸ್ಸಿರೋರ ಮನೆಗೆ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡೋದು ತಪ್ಪು ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ, ನಿನ್ನ ಸಲಹೆ ಏನಮ್ಮಾ ಶಾರದೆ” ಎಂದು ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು

“ಹತ್ತು ಕಡಕು ಕೊಡೋದು ಬೇಡಣ್ಣಾ ! ಆ ಹುಡುಗನ್ನ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುಕ್ಕೆ ನನಗೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ನಿನ್ನೆ ವರಪೂಜೆ ಊಟ ಆದ ಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡಿದೆ ಶುದ್ಧ ಮುತ್ತುಗದ ಹೂವು” ಎಂದು ಶಾರದೆ ಅಂದಳು.

“ಸರಿಹೋಯ್ತು, ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಅರಶಿನ ಕುಂಕುಮದ ಪೊಟ್ಟಣ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸೋದಂತೆ, ಕಾಲೇಜಲ್ಲಿ ಓದಿಸಬೇಡಿ ಅಂತ ಬಡಕೊಂಡೆ—ಕೇಳಲಿಲ್ಲ, ಈಗ ಅನುಭವಿಸಲಿ. ಈ ಪಿಲ್ವು

ಹುಡುಗಿ ಹೇಳುಕ್ಕೆ, ಆ ಅಪ್ಪ ಕೇಳುಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ.

“ಅಳಿಯನ ಹಿಂದೆ ಬಂದ ಗಿಳಿಯನ್ನು ಸಲಹೆ ಕೇಳಿ ಅಪ್ಪ ! ಏನು ಮಾಡೋಣ ಅಂತ ಚೂಟಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಶಾರದೆ.

*

*

*

“.....ದ್ದಾರೆ, ಅವರು” ಎಂದು ಶಾರದೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಗಿಳಿಯನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಹೇಳಿದರು “ಈಗೇನು ಮಾಡೋಣ ಪದ್ಮನಾಭರಾಯರೇ!” ಎಂದು ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದರು. ಪದ್ಮ ಹೇಳಿದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ, ಹತ್ತಿ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪದ್ಮ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಆ ಹುಡುಗಿ ಓದಿದೋಳು, ಹಣವಂತೆ, ನಾನು ಜಮೀನ್ದಾರ ದಿಟ. ಆದರೆ ಆ ಚೂಟಿ ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತೆ ನಿನ್ನೆ ವರಪೂಜೆ ಊಟ ಆದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೆದುರಿಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಾಗಲೇ ಬೆದರಿದೆ. ಅಪ್ಪನ ಹಟ ದಿಂದ ಈ ಮದುವೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ನಾನು ಬದುಕಿದೆ- ನಿನ್ನಿಂದಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋ ಪದ್ಮ” ಎಂದು ಮದುವೆ ಹುಡುಗ ಗೋಗರೆದ.

*

*

*

ಪದ್ಮನಾಭ ಐದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ. “ರಾಯರೇ” ಅಂತ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು “ನಾಣಿಗೆ ಈ ಮದುವೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ, ನಿಮಗೂ ಈಗ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಈ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸೋದೇ ವಾಸಿ. ಆದರೆ ಮದುವೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಣಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದೊಂದೇ ನನಗೆ ವ್ಯಥೆ. ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಆಶೆ ಆದರೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂದೇ ಸಂದೇಹ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ನೀವು ಊಹಿಸಿದಂತೆ.

*

*

*

ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ ಅಂದರು “ಪದ್ಮನಾಭರಾಯರೇ, ನೀವು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಶಾರದೆ ಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಧಾರೆ ಎರೆಯುತ್ತೇನೆ, ಸಂತೋಷ

ದಿಂದ" ಎಂದು. ನಾರಾಯಣರಾಯನ ಮನೆಯವರನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕಳಿಸಿ, ಪದ್ಮನಾಭ ಶಾರದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಯೇಬಿಟ್ಟರು.

*

*

*

ಪದ್ಮನಾಭ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೇಳಿದ, "ಶಾರದೆ! ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಏಕೆ, ಹೇಗೆ ಹೆದರಿಸಿದೆ" ಎಂದು. ಕೊಂಕು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಾರದೆ "ನೋಡೀ ಅಂದ್ರೆ! ನೀವು ಬೀಗರ ಜತೆಗೆ ಬಂದು, ನಮ್ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಆಯಿತು ವರಪೂಜೆ ಊಟ ಆದಮೇಲೆ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ನಾನೇ ಬೇಕಂತ ಮಾತನಾಡಿಸಿದೆ. ಐನ್‌ಸ್ಪೀನ್, ಡಾರ್ವಿನ್ ವಾಲೆಸ್, ಆಟೊಹಾನ್ ಇವರ ವಿಚಾರವೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡಿದೆ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ. ಬಡೇ ಗುಲಾಂ ಅಲಿಖಾನ್, ಬಾಕ್, ಮೆಂಡಲಸಾನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಹೇಳಿದೆ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಿ ದ್ದರು. ಮುಖದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಬೆವರಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಕೈಲಿದ್ದ ಬೀಡಾ ನಾನೇ ತಿಂದು ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ. "ಟಾ ಟಾ" ಎಂದು ಕೂಡ ಬೆರಳಾಡಿಸಿದೆ—ಎಂದಳು.

"ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ! ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆ ಶಾರದಾ, ನೀನು ಓದಿದ ವಿಷಯಗಳಾವುದು" ಎಂದು ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಳಿದ.

"ಚರಿತ್ರೆ ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್" ನಾನು ಓದಿದ್ದು, ಆದರೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುಕ್ಕೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂರಲೇಬೇಕೆ?—ಅದೂ ಏನೂ ಅರಿಯದವರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಏನು ಹೆದರಿಕೆ" ಎಂದಳು ಶಾರದೆ.

"ಬೇಕೂ ಅಂತ ಗಂಡುಬೀರಿ ಹಾಗೆ ನಾಣೀನ ಹೆದರಿಸಿದೆಯೇನೇ" ಎಂದ ಪದ್ಮ

"ನೀವು ಮಾತ್ರ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೇನೋ, ನೀವು ಏನುಮಾಡಿದ್ದು ಹೇಳಬಾರ ದೇನೋ" ಕಪಟ ಕೋಪವನ್ನು ತೋರುತ್ತಾ ಶಾರದೆ ಅಂದಳು.

ವರಪೂಜೆ ರಾತ್ರಿ ನಾಣಿ ಜತೇಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಅವರವು ಬಂದರು. "ಸಾರ್, ನಾಣಿಗೆ ನಾಳೆ ವಜ್ರದ ಹತ್ತು ಕಡಕು ಹಾಕಿ, ಚಿನ್ನದ ಸರ ಕತ್ತಿಗೆಳೆದು ಕಿವಿಗೆ ಕೋಡುಬಳೆ ಹಾಕಿ, ತಲೆಗೆ ಹಸಿ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಿ, ಗರಿ ಪಂಚೆ ಕಚ್ಚಿ ಹಾಕಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ, ಬಲ್ವೆನ್ನು ಸಾರ್, ನೀವು ನಾಳೆ ಕೇಳಿದರೆ, ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಗೆ ಅಂದಾರು ಸಾರ್ ಬೀಗರು, ಹೇಗೂ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವಿದೆ ಅವರಿಗೆ ಅಂತ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ ದಿಟ. ಆದರೆ ಅದನ್ನೇ ಅವರು ಜಾರಿಗೆ ತರೋ ಅಷ್ಟು ಮಂಕರು ಅಂತ ನನಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಪದ್ಮ ಹೇಳಿದ.

*

*

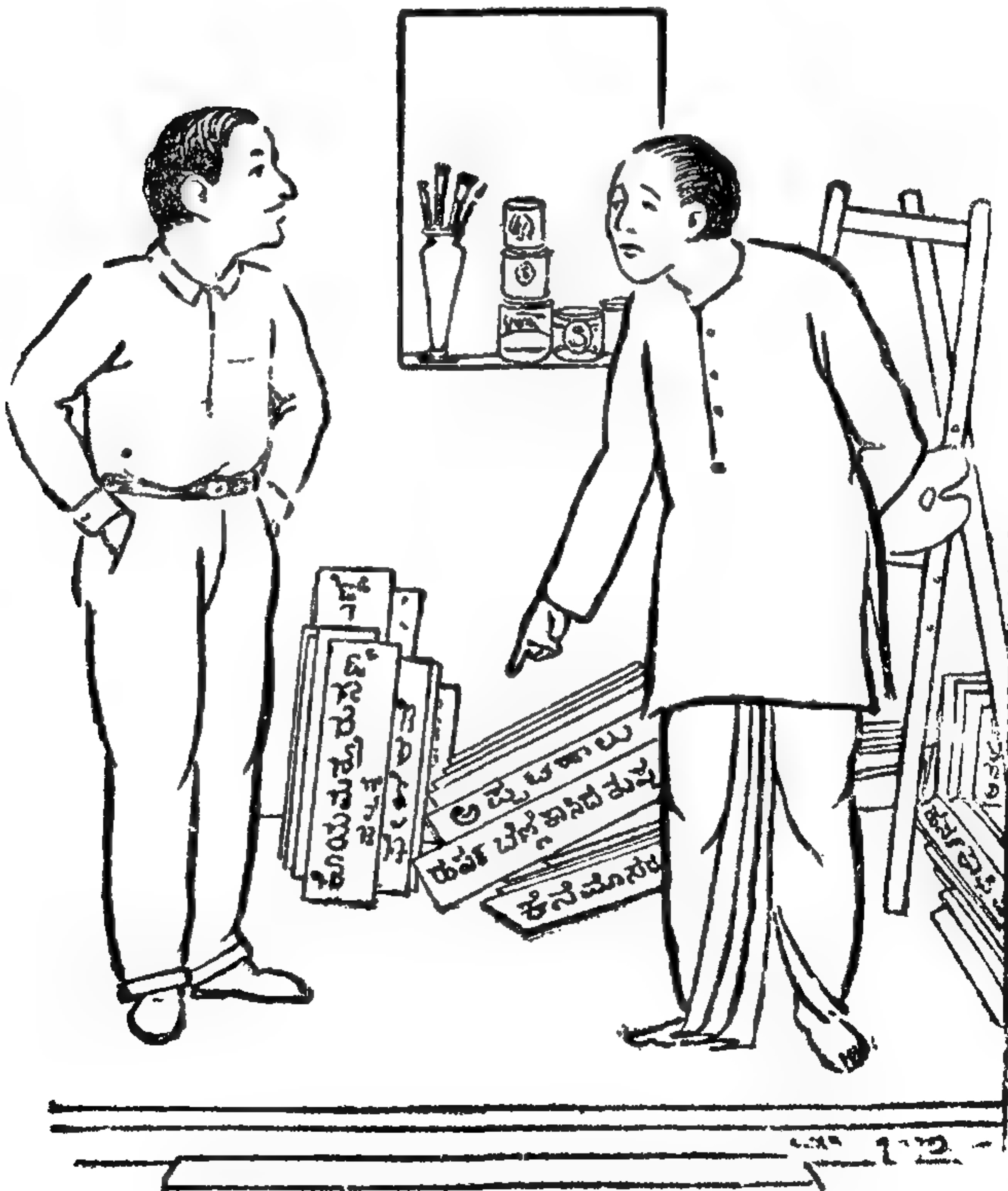
*

ಮಿಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನನುಗೇನು? ಪದ್ಧತಿ ಅಷ್ಟು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದರು ಒಮ್ಮೆ, “ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಶಾರದೇನ ನನ್ನ ಮಗಳು ಅಂತ ಕರೀ ತೀನಿ, ನೀನೇ ನನ್ನ ಅಳಿಯ ಅಂತ ತಿಳಿಕೋತೀನಿ ಅಂತ.

ದೇವರ ಲೀಲೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಿ ಚೆಂದವಾಡುತ್ತೋ ಅರಿವವರು ನಾವಲ್ಲ ಅಂತ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಅಲ್ಲವೇ?

—ಅಯ್ಯೋ ಭಗವಂತ! ಕೊರವಂಜೀನೂ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿದಳೇ ಅನ್ನಬೇಡಿ ನಾಣಿ ಅಪ್ಪನ್ನ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಗಿ.

ಸೈನ್ ಮೋರ್ಡುಗಳು

ಆ ರ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬದಂದು ಅಭಿವಂದನೆಗಳೊಡನೆ

ಹಂಸಕ್ವೀರ ನ್ಯಾಯ

ಕಾಫಿಗೆ ಕಾದಿದ್ದೆ. ಎಮ್ಮೆ ಬರಲಿಲ್ಲ—ಕಾಳಮ್ಮನೇ ಬಂದಳು. ನೀರು ಹಾಲು ಎಂದು ಮನೆಯ ಮುಂಚೆ ಎಮ್ಮೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನೆಯಾಕೆಯೇ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಕಾಳಮ್ಮ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಅದ್ರೆಗಣ್ಣು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರೋವಾಗಲೇ “ಅಲ್ಪಮ್ಮಣ್ಣೇ” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಎಬ್ಬಿಸುವಳು. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಎಜಮಾನ್ತಿಗೆ ಬಹಳ ನಿರ್ದ್ರೆ. ತೂಕಡಿಸುತ್ತಲೇ ಬಡಿಸುವಾಕೆ ಇನ್ನು ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವ ಮುನ್ನ ಕೇಳಬೇಕೆ? ಏಳಬೇಕು ಎನ್ನುವಾಗ ಇನ್ನೂ ಜೋರಾಗಿ ಅವರಿಸುತ್ತೆ ಸೋಮಾರಿತನ. “ನೋಡ್ರಮ್ಮ” ಎಂದು ಚೊಂಬು ಚಮಕ್ಕೆನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಹಾಲಧಾರೆ ರಭಸದಿಂದ ಚೊಂಬಲ್ಲಿ ಸಿಡುವಂತೆ ಹಿಂಡುವಳು. ಅರೆಗಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎದುರಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡರೂ ನೀರು ಹಾಲನ್ನೇ ಅಪ್ಪಟ ಮಂದದ್ದೆಂದು ಅಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು ಯಜಮಾನ್ತಿ.

ಅನತ್ತು ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದಳು ಹಾಲಿನ ಕಾಳಮ್ಮ. ಹಾಲಿಗೆ ಕದ್ದು ಹಾಕಿದ ನೀರೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಇವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬಂತೆ? ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಹುಟ್ಟುವಷ್ಟು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು.

“ಲೇ ಇನಳು ಯಾಕೋ ಅಲ್ಪದ್ದಾಳೆ ವಿಚಾರಿಸೆ?—ಎಂದೆ. ಯಜಮಾನ್ತಿ ಬಂದಳು.

“ಏನು ಕಾಳಮ್ಮಾ? ಎಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲಿ?—ಹಾಲು ಎಲ್ಲಿ?—ಕಾಫಿ ಬೇಡವೆ ಇವತ್ತು? ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕಾಯೋದಮ್ಮಾ? ಹೀಗೆ ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಹ್ಯಾಗೆ?—ನಿನ್ನ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ್ರೆ ಆಯ್ತು—ಅಳುತಾ ನಿಂತ್ರೆ ಹಾಲು ಬಂದ ಹಾಗಾಯ್ತು—ಮಕ್ಕಳ ಮನೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಹಾಲು ಕೊಡೊ ಸಿಪ್ಪು....”

—ಒಂದೇ ಸಮ ಅವಳನ್ನ ತಡವಿಕೊಂಡಳು ಯಜಮಾನ್ತಿ. ಎಲಾ ಆ ಕಾಳಮ್ಮ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಸ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ—ಏನು ವಿಷಯ ಅಂತ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಒಂದೇ ಸಮ ಮಾತುಗಳೆಂಬ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಆ ಬಡಪ್ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಾಳಲ್ಲಾ ಎಂದು ಕಾಳಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೂ ಕಣ್ಣೀರಿಡುವಷ್ಟು ವೈಭವಿಪಟ್ಟಿ.

“ಅದೇನು ವಿಚಾರಿಸಬಾರದೇ ಪಾಪ--ಹಾಗ್ಯಾಕೆ ಅವಳ ಮೇಲೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸೋ ಹಾಗೇ ತೀರಿಸ್ತೀಯ”—ಎಂದೆ.

ಕಾಳಮ್ಮನೇ ಮಾತಾಡಿದಳು.

“ಸ್ವಾಮಿ .. ಏನೇಳು ನನ್ನ ಗಾಸಾರ ಎಮ್ಮೆ ಕಳದೋಗೇದೆ—ಇನ್ನೂ ರೈವತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದು”

“ಅಯ್ಯೋ ರಾಮಾ ಎಲ್ಲಿ ಕಳಕೊಂಡೈ? ಕಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಕಳ್ಳರು ಬಂದಾಗ ಅದು ಕೂಗಲಿಲ್ಲವೆ? —ಯಾವ ಪಾಪಿ ನಮ್ಮನೆಗೆ ಕಾಫಿಗೆ ಹಾಲು ಕೊಡೋದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಕದ್ದಿದಾರೇ ...ಎಮ್ಮೆ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ನಿಗಾ ಬೇಡವೇ?”—ಎಂದು ಮನೆ ಯಜಮಾನಿ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದ್ಯಾವುದಕ್ಕೋ ರೇಗಿದಳು.

ಈ ಹೆಂಗಸರೇ ಅಷ್ಟು ಮೂಲಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕದೆ—ಶಾಂತವಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆದುರಿಸದೆ ಉದ್ರೇಕರಾಗಿ ಎಗರಲಾಡುವರು. ಗಂಡಸರು—ವಿವೇಕಿಗಳು ವಿವೇಚಿಸಿ ಮೂಲಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುವರು (ಎಂಬುದು ನನ್ನ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಒಂಟೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ)

ಅಲ್ಲ ಕಣೇ—ಅವಳು ಪಾಪ ಎಮ್ಮೆ ಕಳಕೊಂಡು ಗೋಳಾಡಿದ್ದಾಳೆ ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಹುಡುಕೋದು—ಹ್ಯಾಗೆ ಮತ್ತೆ ನಮಗೆ ಹಾಲು ಸಿಕ್ಕೋದು, ಹ್ಯಾಗೆ ನಾವು ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯೋದು, ಅನ್ನೋ ಮೂಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಡೆ ಗಮನಕೊಡದೆ ಏನೇನೋ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ”—ಎಂದೆ.

ಅವಳಿಗೆ ಕಾಫಿ ಬೇಕಿತ್ತು ಕಾಳಮ್ಮನಿಗೆ ಎಮ್ಮೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. “ಏನು ಮಾಡಾಕೂ ಏನೂ ತೋಚೋಕಿಲ್ಲ—ಕದ್ದೋರ ಕೈಯಿಗೆ ಹಾವು ಕಡಿಯ—ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ಬೇಡಿ ಬೀಳ—”

“ಕಾಫಿ ಕುಡಿದೆ ನನಗೆ ಒಂದೂ ತೋಚೋಲ್ಲ .. ಮೊದಲು ಕಾಫಿ ಬೀಳ ಬೇಕು ”

“ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಬೇಕಲ್ಲೇ”

“ಎಮ್ಮೆ ಉಡಿಕೊಡಿ ಸ್ವಾಮಿ—ಕಾಫಿಗೆ ಹಾಲು ಬರ್ತೈತೆ ...”

“ಇಲೋಡೀಂದ್ರೆ—ಕಾಫಿ ಬೀಳದ ಹೊರ್ತು ನಾನು ಮನುಷ್ಯಳೇ ಅಲ್ಲ—ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು ಇನ್ನೊಂದು ಬಂದು ಕಾಫಿ ಕುಡಿಸ್ಕೋತೀನಿ. ನೀವು ಹ್ಯಾಗೂ ಹೋಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗೇಹೋಗ್ತಿರ. ನಾಳಿನಿಂದ ಬೇರೇ ಹಾಲನ್ನೊಳನ್ನೊ ಹಾಲನ್ನೊ ನನ್ನೊ ಗೊತ್ತಾಡ್ಕೊಳ್ಳೋದು—”

—ನನಗಿದು ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಮೂರು ವರ್ಷದಿಂದ ಕ್ಷೀರ-ನೀರ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ನಮಗೆ ಹಾಲುಕೊಟ್ಟು ಈ ಕಾಳಮ್ಮ ಎಮ್ಮೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ನಾವು ಏನೂ ಆಗದವರಂತೆ ನಾವು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಡಬರಿ ಹಿಡಿದೊಯ್ಯುವುದು ನ್ಯಾಯವಾ ?

“ಎಮ್ಮೆ ಹುಡುಕಲೇ ಬೇಕು” —ಎಂದೆ.

“ಸರಿ ಕಾಳಮ್ಮ ಈ ಪತ್ತೆದಾರರನ್ನು ಕರೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆ ಎಮ್ಮೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಏಕೆ ಕಾಣೆಯಾಯ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸು” —ಎಂದವಳು ಚಿಕ್ಕ ಲೋಟಾ ಹಿಡಿದು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ನಾನು ‘ನಡಿ ಕಾಳಮ್ಮ’ ಎಂದು ಹೊರಟೆ ಬಡವಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು. ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರವಿತ್ತು ನನ್ನ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ.

*

*

*

ಹೆಸರು ಕಾಳಮ್ಮನಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಕಟ್ಟಿಮಸ್ತಾದ ನೋಡುವಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಕಾಳಮ್ಮ. ನಾನು ಮುಂದೆ, ಅವಳು ಹಿಂದೆ—ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲು ಕಂಪ್ಲೆಂಟು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಮೇಲೆ ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ತಾಲೀಷುಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೆ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕ ಸಿಕ್ಕ. “ಹಲ್ಲೋ” ಎಂದು ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲು ಬೀರುತ್ತಾ ನಕ್ಕ. ಇಡೀ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂವತ್ತು ಹುಳುಕು ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತಿಸಿ ಚಿಕ್ಕ ದಾಳಿಂಬೆ ಬೀಜದಂತಹ ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವೆಂಕ. ಹಲ್ಲು ನನ್ನ ಕಡೆ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕಣ್ಣು ಕಾಳಮ್ಮನನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಶುಭ್ರವಾದ ಬಿಳಿ ಪತ್ತಲ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಸೆರಗು ಕಾಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಚೈನು ಲಕ್ಷಣವಾಗೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು ಕಾಳಿ.

“ಏನು ಇತ್ತ ಕಡೆ ಹೊರಟಿರೀ....” ಎಂದು ಏನೋ ಕೊಂಕಿನ ಲೇಪವಿದ್ದ ಮಾತು ತೂರಿಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಗಂಟಲಿಂದ ವೆಂಕ.

“ಬಹಳ ಕಳ್ಳತನ ಹೆಚ್ಚಾ ಇದೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ....”

“ಹೌದು—ನಿಮ್ಮ ವೈಫು ತಾರುಮನೆಯಿಂದ ಬಂದ್ರೆ ?”

“ಓಹೋ ಆಗಲೇ ಎರಡುವಾರವಾಯ್ತು....ನಿಮ್ಮವರು ?”

“ಅವರೆಲ್ಲಿ ತಾರಿಗೆ ಹೋಗ್ತಾರಪ್ಪಾ ..ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡೋಕೆ ಬಿಡ್ತಾರೆಯೇ ?”

“ಏನು ಹಾಗಂದ್ರೆ ? ನಾನು ಹೇಳ್ತಿದ್ದು ಕಳ್ಳತನದ ವಿಷಯ. ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಕ್ಕಲ್ಲ.”

“ಹಿ ಹಿ ಹಿ ಹಿ ...ಹೆಗಲು ಮುಟ್ಟೊಂಡು ನೊಡೊ....”

—ಎಂದು ಕಾಳಮ್ಮನನ್ನೂ ನನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ನೋಡಿ ಹೊರಟೇ ಹೋದ ವೆಂಕ. ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ತವ್ಯದತ್ತ ಚಿತ್ತ ಹಾಯಿಸಿ ಮುಂದೆ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೊರಟೆ—ತಲೆ ಮೇಲೆ ಸೆರಗು ಹೊತ್ತು ಕಾಳಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ನಡೆದಳು

*

.

*

ಬಾಪು ನಾಯ್ಡು—ರಂಗಸ್ವಾಮಿ—ವಿಠಲ ಮೂವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಂತ್ರಿ ಸಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ವಾಕಿಂಗ್ ಹೊರಟು ಒಂಭತ್ತು ಘಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಾಪಾಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವರಿಗೆಂದು ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದ ಕಾಂಪೌಂಡು ಬದಿಯ ಹೂವುಗಳನ್ನೂ ಕದ್ದು ತರುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಎಮಿ ರಾಯ್ರು ಎಕ್ಕಡನೋ ಪೊಯ್ಯೆ ಅಟ್ಟಿ ಉಂದೇ....” ಎಂದ ಬಾಪು ನಾಯ್ಡು. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ—ವಿಠಲ ಮಾತಾಡದೇ ಕಾಳಮ್ಮನನ್ನು ಕದ್ದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಹೂವಿನ ಕಳ್ಳರೇ ಎಮ್ಮೆಯ ಕಳವಿಗೂ ಕಾರಣವಿರಬಹುದೆ? ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಸುಳಿದುಹೋಯಿತು ನನ್ನ ಪತ್ತೆದಾರೀ ತಲೆಯಲ್ಲಿ.

“ಬಾಪು ನಾಯ್ಡುಗಳೇ—ಈಗೀಗ ಕಳ್ಳತನಗಳು ಬಹಳವಾಗ್ತಾ ಇದೆ....”

“ಹೌದು—ಔನಂಡಿ—ನಮ್ಮ ಶೀನಪ್ಪ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲೇ ವಾಡ ಕುಕ್ಕನಿ ಎವರೋ ಕದ್ದಿ ಡ್ಸಿಂಡಾಡು ”

“ಹೌದೆ!—ಎನು ಕಳ್ಳರೋ ನಾಯಿ ಎಮ್ಮೆ ಹಸು ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಕಳ್ಳರೇ ಹೆಚ್ಚೋಯ್ತು—ಎನು ಕಳ್ಳಮುಂಡೇ ಮಕ್ಕು—ಬಂಗಾರ ಬೆಳ್ಳಿ—ವಜ್ರವೈಢೋರ್ಯ ಕದಿಯೋ ಕಾಲ ಹೋಯ್ತು .. ಹೂವು ಸೊಪ್ಪು ಸದೆ ಕದಿಯೋಕಾಲ ಬಂತಲ್ಲಾ ನಾಯ್ಡೊ....” ಎಂದು ಅವರುಗಳ ಕೈಯ್ಯ ಹೂ ಬುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದೆ.

ಆ ಮೂವರು ಮಹನಿಯರ ಮುಖ ಆಗ ನೋಡಬೇಕಿತ್ತು. ಹುಣಿಸೆ ಹಣ್ಣಿನ ರಸದಲ್ಲಿ ಇಂಗುಹಾಕಿ ಬೇವಿನಕಾಯಿ ಹಿಂಡಿ—ಎರಡು ಚಂಚ ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಸೇರಿಸಿ ಕುಡಿಸಿದಂತಿತ್ತು ಅವರ ಮುಖಗಳು.

“ವಸ್ತಾನು” “ನಮಸ್ಕಾರ” “ಗುಡ್‌ಮಾರ್ನಿಂಗ್”—ಎಂದು ಮೂವರು ಪುಷ್ಪ ತಸ್ಮರರೂ ನಾಯಿ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾರುಗಾಲು ಹಾಕಿ ಹೋದರು. ಅವರ

ನೋಟದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕೊಂಕಿತ್ತು. ವಿಠಲ ತಿರುಗಿತಿರುಗಿ ಕಾಳಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿದ.

ಹೊರಟೆವು ಮುಂದೆ.

*

*

*

ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ದಫೆದಾರರು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಾ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ನಾಗರಿಕನಾದ ನಾನು ಬಡಪ್ರಾಣಿಯೊಂದು ಎಮ್ಮೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಹುಡುಕಿಕೊಡುವುದು ಧರ್ಮವಷ್ಟೆ. ಈ ಪೋಲೀಸಿನವ ತೂಕಡಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಅಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕೆಮ್ಮಿದೆ. ಆತನಿಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಯ್ತು.

“ಯಾರ್ರೀ....ಏನ್ರಿ....ಯಾಕ್ರೀ ಥತ್” ಎನ್ನುತಲೇ ಎದ್ದ ಆತ. ಬೇಸರದ ಸಿಟ್ಟಿನ ಸೊಟ್ಟಿಮುಖಮಾಡಿ ನನ್ನ ನೋಡಿದ. ಹಾಗೇ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತ ಕಾಳಮ್ಮನತ್ತ ಹಾಯಿತು ಬೇಸರ ಬತ್ತಿಹೋಯಿತು—ಸಿಟ್ಟು—ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು—ಸೊಟ್ಟಿಮೂತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿತು—ತುಟಗಳೆರಡೂ ಆಚೆ ಈಚೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಹಲ್ಲನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅನಂದಪಟ್ಟವು.

“ಯಾರಮ್ಮಾ—ಬನ್ನಿ—ಈ ಕಡೆ ಬನ್ನಿ—ಕಾನಿಸ್ಟೇಬಲನ ಕೈಲಿ ಹೇಳಿಕಳಿ ಸಿದ್ಧರೆ ನಾನೇ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವಿಚಾರಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೆ—ಏನು ನಿನ್ನ ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್.”

ನನಗೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಾಚಿದಂತಾಯ್ತು. ನಾನು ನಿಂತೇ ಇದ್ದೆ. ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಪೂರ ಹಚ್ಚಿದಂತಾಯ್ತು. ಕಾಳಮ್ಮನೇ ಮಾತಾಡಿದಳು.

“ರಾಯ್ರೀ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದವರೆ.”

“ಹೌದೇನ್ರಿ....what is the ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್”

“ಆಕೆಯ ಎಮ್ಮೆ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ”

“ಹಹ್ ಹಹ್ ಹಹ್ .. ಸ್ವಾಮಿ ಆಕೆ ಎಮ್ಮೆ ಹೋದರೆ ನೀವ್ಯಾಕೆ ವದ್ಯಾಡಬೇಕು —ಆ ಯಮ್ಮನಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಳ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ?”

“ಹಾಗಲ್ಲರಿ—ಆಕೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹಾಲು ಹುಯ್ಯತಾ ಇರೋದು—”

“ಸಾಕು ಸಾಕು ಇಲ್ಲಿ ಬಾಮ್ಮಾ....ಎಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತು—ಹ್ಯಾಗೆ—ಯಾಕೆ ಕಳವಾಯ್ತು ನಿನ್ನೆಮ್ಮೆ? ಅದರ ಗುರ್ತೇನು — ಕಣ್ಣು ಕುರುಡುತ್ತೇ — ಕಾಲು ಕುಂಟುತ್ತೇ—ಬಾಲದ ಕುಚ್ಚು ಬೂದು ಬಣ್ಣದ್ದೇ—ಮೂಗುದಾಣ ಹಾಕುತ್ತೇ?—ಯಾರಮೇಲಾದರೂ ಅನುಮಾನವಿದೆಯೆ?....”

—ಎಂಬ ಸಾವಿರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದ ಆತ. ಹುಡುಕಿಕೊಟ್ಟರೆ ತಾಲೀಷ್ ಮಾಡೇನು ಅನ್ನುವಂತೆ ಮಾತಾಡಿದ. ನನಗೆ ರೇಗಿತು. ನನ್ನ ಮನಿಸದೆ ಆಕೆಯನ್ನೇ ಒಂದು ತರಹಾ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತ.

“ರೇ—ನಾನು ಹೇಳ್ತಿನಿ ಕೇಳಿ—ಕಂಪ್ಲೇಂಟು ಬರೈಯ್ಯೋ....”

“ಮಿಸ್ಟರ್ — ಮಾಲು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಾದರೆ ಮಾತಾಡಿ. ಇಂಥಾ ಪರೋಪಕಾರಿಗಳನ್ನು ಶಾನೆ ನೋಡಿದೀನಿ. ಅವಳನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ತೊಂದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟೀಂತ ಕೇಸು ಹಾಕೇನು ಉಸಾರ್” ಎಂದು ಹಾವಿನಂತೆ ಬುಸುಗುಟ್ಟಿದ ಆತ. ಅಯ್ಯೋ ಪ್ರಪಂಚವೇ, ಬಡವ್ರಾಣಿಗೆ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಣಂತ ಬಂದ್ರೆ ನನ್ನ ಕೈಗೇ ಬೇಡಿ ಬೀಳೋದೆ!! ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಏನುಮಾಡ್ಲಿ? ಉಗುಳು ನುಂಗಿ ಬೆವರು ಒರಸಿಕೊಂಡೆ.

ಕಾಳಮ್ಮ ಸೌವ್ಯವಾಗೇ ಇದ್ದಳು ಈಕೆಯನ್ನು ಈ ಯಮನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬರಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

“ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರಲ್ಲಿ—ಹೇಳಿ ಮೊದಲು. ನನಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡ್ಲಿ ದ್ದೀರ....”

“ಹೌದು ಹೌದು—ಹಾರಾ ಹಾಕೇ ಕೈ ಕುಲುಕೇ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅಲ್ವೆ? ಕಳಕೊಂಡ ವ್ರಾಣೆ ಅಲ್ಲದೆ—ನಿಮ್ಮದೇನು ಸಹಾನುಭೂತಿ?ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತೇ ಆಡಬೇಡಿ. ಅಡಿದಷ್ಟೂ ನಿಮಗೇ ಮೂಲ....ಹೊರಡಿ... ಹೊಂ....ಹೊಂ....ಇಲ್ಲಿ ಬಾಮ್ಮಾ—ನಿನ್ನ ಎಮ್ಮೆ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನಮ್ಮಾ.... ಬಾ ಹತ್ತಿರ ಬಾಮ್ಮಾ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದರೇ ಹುಡುಕೋದು ಸುಲಭ....ದೂರ ನಿಂತು ಗೊಣಗಿದರೆ ಹ್ಯಾಗೇ....”

ಕಾಳಮ್ಮ ನಾಚಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಳು. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಕಾಳಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಕಾಯಬೇಕಾಯ್ತು. ಹಾಳು ರೂಲ್ಸ್ ಸಹಾಯಮಾಡೋಕೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡೋಲ್ಲ—ಥತ್.

ಆ ಮೇಲೆ ಬಂದಳು ಹೊರಗೆ—ನಾವು ಹಿಂದಿರುಗಿದೆವು.

*

*

*

ಅಲ್ಲಿ — ಇಲ್ಲಿ — ಬೇಲಿ — ದೊಡ್ಡಿ — ಹಾಳುಗೋಡೆ—ಜೋಯಿಸರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಹೂಂ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಎಮ್ಮೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ರಾತ್ರಿ ಎಳುವರೆಯಜಮಾನ್ತಿ ಆರಾಮ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು ಕೈಯಲ್ಲಿ ರೂಲು ದೊಣ್ಣೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಿಶ್ರ ನೀರು.

“ಏನೇ ಇದು” ಶಾಂತವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದ.

“ನನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರ—ಒಬ್ಬಳಲ್ಲ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಹೆಂಡಿರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ಯಾರೇ—ಏನು ಹೇಳಿದರೇ....”

“ಮುಂಜಾನೆ ಹೋದವರು ಈಗೇನಿರಬರೋದು ಮನೇಗೇ—ಆಂ. ವೆಂಕನ ಹೆಂಡ್ತಿ—ನಾಯ್ಡು — ರಂಗಸ್ವಾಮಿ — ವಿಠಲರಾಯರು ಇವರುಗಳ ಹೆಂಡಂದಿರು ಬಂದಿದ್ದು. ನಿಮಗೇನು ಕೇಡು ಬಂದಿದ್ದು—ಆ ಕಾಳಮ್ಮ ಬಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆಗಳಲ್ಲ— ಅವಳಿಗೇ ಬರೆ ಹಾಕ್ತೀನಿ....ನಿಮಗಿಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದದ್ದು ದೆಂಡ....” — ಇನ್ನೂ ಏನೇನೇನೇನೋ ಅಂದಳು.

ಪರೋಪಕಾರಂ ಇದಂ ಶರೀರಂ. ಹಂಸಕ್ಷೀರ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವವರೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯ್ತು. ಕಾಳಮ್ಮನ ಎಮ್ಮೆ ದೆಸೆಯಿಂದ—ನಮ್ಮನೆ ಎಮ್ಮೆ....ಕ್ಷಮಿಸಿ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ತಿಯ ಮಾತು ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ. ಹೋದ ವರ್ಷ ಚೌತಿ ಚಂದ್ರನ್ನ ನೋಡಿದ್ದು ನೆನಪಾಯಿತು.

—ದಾತರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್.

ಆಲ್ ರೈಟ್

“ಎನಿಮೋ ಟೆಕೆಟ್ಸ್ ? ಯಾರ್ಯಾದ್ರೂ ಟೆಕೆಟ್ ಬರಬೇಕಾ ? ರೈಟ್”

ನಲ್ಲೆಯ ಮೋಹದಿಂದ ಪಾರುಬಿದ್ದ ನಲ್ಲನಂತೆ ಡಬ್ಬಲ್ ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕಿದ ಕಂಡಕ್ಟರ್. ಬಸ್ಸು ನಡೆಯಿತು. ನಾನು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇ ಬಸ್ಸು ಹೋದುದಕ್ಕೆ ನನ್ನೇನಾದುಃಖವಿರಲಿಲ್ಲ. “ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸೀಟ್ ಇದೆ, ಬನ್ನಿ ಸಾರ್” ಎಂದು ಕಂಡಕ್ಟರನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದರೂ ನಾನು ನಿಂತಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಿರಲಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಿನ ದಿನದ ಅನುಭವ ನಾನು ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ತೂಗು-ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವಾಗ ನಾನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಮುಂದೆ ನಿಂತವನ ಎಡದ ಕಿವಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗಲೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದೆ, ಇನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ ಹೋಗುವುದು, ಕೊನೆಗೆ ಬಸ್-ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು—ಎಂದು.

ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಂದು ಕಂಡಕ್ಟರ್ “ರೈಟ್” ಎಂದಾಗ, ನಾನೂ “ಆಲ್ ರೈಟ್” ಎಂದೆ ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿ, ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆಯೆ.

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಆನಂದ ಬಸ್ ಹೋದುದಕ್ಕೆ. ಈ ಬಸ್ಸು ಹೋದ ಮೇಲೆಲ್ಲವೆ ಮುಂದಿನ ಬಸ್ಸು ಬರುವುದು ? “ಮುಂದಿನ” ಅಂದರೆ “ಹಿಂದಿನ” ಎಂದು. ತಿ-ಳಿ-ಯಿತಲ್ಲವೆ ನಿಮಗೆ ? ಅಂತಹ ಮುಂದಿನ ಬಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಕಾದು ನಿಂತೆ.

ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ನಿಂತಿದ್ದೀರಾ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸ್ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ? ಪುರಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಇದ್ದರೆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದಿತ್ತು ? ಆದರೇನು ? ಆಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಇರಲಿಲ್ಲ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ ಬಸ್ ಸರ್ವಿಸೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿದ್ದರಿಂದ! ಆ ಋಷಿಗಳು ದೂರದ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಲು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ—

ಅಥವಾ ನಿಮಗೆ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಳುವೆ ಕೇಳಿ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷ
 ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವ ತಪಃ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕು ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ್ಗಲಿಗೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ;
 ಸವ.ಯಗನುಸಾರ ಯಾವುದೇ ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಿಲ್ಲುವ
 ಶಕ್ತಿಯೂ ಆಗತ್ಯವಾಗಿದೆ ಮೊದಲು ಎರಡೂ ಕಾಲ್ಗಲ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವಿರಿ.
 ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲುವಿರಿ. ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲುವಿರಿ. ತರುಪಾಯ
 ಎಷ್ಟೊತ್ತು ನಿಲ್ಲುವಿರಿ (ಸ್ವಾಮಿ, ಕಂಪಾಜಿಟರರೆ, ಈ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಲ್ಲ,
 ಕ್ಷಮಿಸಿ). ಆ ಮೇಲೆ ಬಲಗಾಲಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ, ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ, ಕತ್ತನ್ನು
 ಚಾಚಿ ಚಾಚಿ ನೋಡುವಿರಿ, ಬಸ್ಸು ಬರುವುದೇ-ಎಂದು ಕತ್ತಿಗೆ ನೋವಾಯಿತೆನ್ನಿ
 ಇಲ್ಲವೆ ತಪೋವ್ಯಾಹವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಯಸಿ ಎನ್ನಿ—ಈಗ ಎಡಗಾಲಮೇಲೆ
 ಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಎಡಬದಿಗೆ ಕತ್ತನ್ನು ಚಾಚಿ ದೂರ ನೋಡುವಿರಿ, ಆ ಕಡೆಯಿಂದ
 ಬಸ್ಸು ಹೋಗಿದೆಯೇ—(ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅದೇ ಬಸ್ಸು ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕಲ್ಲ?)—
 ಎಂದು. ಅಂತೂ ಒಂಟಿಗಾಲಿನ ತಪಸ್ಸು ಮುಗಿಯಿತು. ಅದೋ! ಅದೋ! ಬಸ್ಸು
 ಬಂದೀತು. ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಎನ್ನುವಿರಾ? ತಿಳಿಯದೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ್ಗಲು
 ಚಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದ, ಬಲಬದಿಯಿಂದ, ಎಡಬದಿಯಿಂದ ಜನ-ಜಂಗಳ
 ತನ್ನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಡೆದಿದೆ. ನೀವು ಹಟದಿಂದ
 ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಎನ್ನುವಿರಿ; ಹಟ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು, ಆಗ ತಿಳಿಯುವುದು
 ನಿಮಗೆ, ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟೇಕೆ?—ನಿಲ್ಲುವುದೇ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ—
 ಎಂದು. ಯಾಕೆನ್ನುವಿರಾ? ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಎರಡೂ ಕಾಲ್ಗಲು ನೆಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿವೆ!
 ಅಷ್ಟಿದೆ ತಪಃ ಶಕ್ತಿ! ಅಂತೂ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ್ಗಲು ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಇದು
 ನಿಮಗೆ ಬೇಕಿದ್ದ ಬಸ್ಸು ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು, ಕಂಡಕ್ಟರ್ “ರೈಟ್”
 ಎನ್ನುವ ನೀವು “ಹೋಲ್ಡಾನ್-ಡಾನ್-ಆನ್-ನ್” ಎನ್ನುತ್ತ ಕೆಳಗೆ ಧಾವಿಸುವಿರಿ.

ಇದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮುಂದಿನ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ
 ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಕಂಡಕ್ಟರ್ “ರೈಟ್” ಎಂದ. ನಾನು “ಆಲ್ ರೈಟ್” ಎಂದೆ, ನಡೆದೆ.

ಯಾಕೆನ್ನುವಿರಾ?

ಮುಂದಿನ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೆನಲ್ಲ? ಆದರೆ ಮುಂದಿನ
 ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ನಾನು ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

—ಶ್ರೀರಂಗ

ಪಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ಬಂದರೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾಲೇಜಲ್ಲಿ ಸೀಟು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಯನ್ನು ತಣಿಸುಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮೆಡಿಕಲ್ ಹಂಬಲದ ನಾಣಿ ಮೊನ್ನೆ ಬಂದು ಹೋಟೆಲಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದನಂತೆ, ಹತ್ತು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ. “ದೋಸೆ ತಾರೋ” ಎಂದು ಕೂಗಿದನಂತೆ.

ದೋಸೆ ಬಂತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು “ಏನಯ್ಯ ದಿನ ಹೋದಹಾಗೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗ್ತಾ ಬರ್ತಿದೆ ?” ಎಂದು ರೇಗಿದ ನಾಣಿ.

“ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕಯೋಜನೆ ಸಾರ್” ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬಂತು—ಮಾಣಿಯಿಂದ

“ಆಹಾ ! ಹಾಗೇನು ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಾಣಿ ದೋಸೆ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಅದು ಅರೆಬಿಂಡಿತ್ತು. “ಏನೋ ಇದು ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರೆ “ಕೇರಳ ಸಾರ್ !” ಎಂದು ಗಹಗಹಿಸಬೇಕೆ ಆ ಚೂಟೆ ಜಂತು.

ಹೌದು, ಕೇರಳವೇ ಸರಿ ! ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲ, ಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ತುಂಡು ತೆಗೆದು ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟು ನಾಣಿ. ಸಪ್ತೆಯಂದರೆ ಬರೇ ಸಪ್ತೆ ! ಹಾಗಂತ ಹೇಳಿದರೆ “ಯೂನೋ ಆಗಿದೆಯೇನ್ ಸಾರ್ ?” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಹುಡುಗ, ಮತ್ತೆಗೆ.

ಹಾಳಾಯಿತು ನಿನ್ನ ಯುನೋ; ಸದ್ಯ ಕಾಫಿ ಕೊಡು ಎಂದು ಪ್ಲೇಟ್ ಆಚೆಗೆ ತಳ್ಳಿದ ನಾಣಿ.

ಕಾಫಿ ಬಂದು. ಕರೀ ಕಾಫಿ ಅದು ‘ಘಾನಾ’ ಕಾಫಿಯಂತೆ.

“ಏಯ್, ಘಾನದ ಮುಂಡ ಮೋಚಿತು. ಇದೇನಿದೆ ನೋಡು ಕಾಫೀಲಿ” ಎಂದು ಗುಡುಗಿದ ನಾಣಿ.

ಮಾಣಿ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿ ಚಮಚದಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುತ್ತಾ “ಚಿಯಾಂಗ್ ಕೈ ಶೇಕ್ ಸಾರ್, ಹಾಳಾದ್ದು!” ಎಂದುಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿದ.

ಆತ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದು ಒಂದು ನೋಣ, ‘ಅಯೋ’ ಎಂದ ನಾಣಿ.

ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆಂದು ತಲೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೋಡಿದ.

— ರಾಮಿ.

MYSORE LAMPS

BEST IN THE MARKET

AWARDED GOLD MEDALS & CUPS AT SEVERAL
EXHIBITIONS UNDER GOVT. OF INDIA RATE CONCT.

ALL TYPES OF LAMPS MANUFACTURED

THE MYSORE LAMP WORKS LTD.,

MALLESWARAM, BANGALORE-3

Telegrams: "MYSORELAMP"

Telephone: 2026

Agents for Mysore State:

K. S. GOWDER & Co.,

No. 48, SUBEDAR CHATRAM ROAD,

BANGALORE-2.

ಕೊರವಂಜಿ

ಬಳೇಪೇಟೆ : : ಬೆಂಗಳೂರು 9

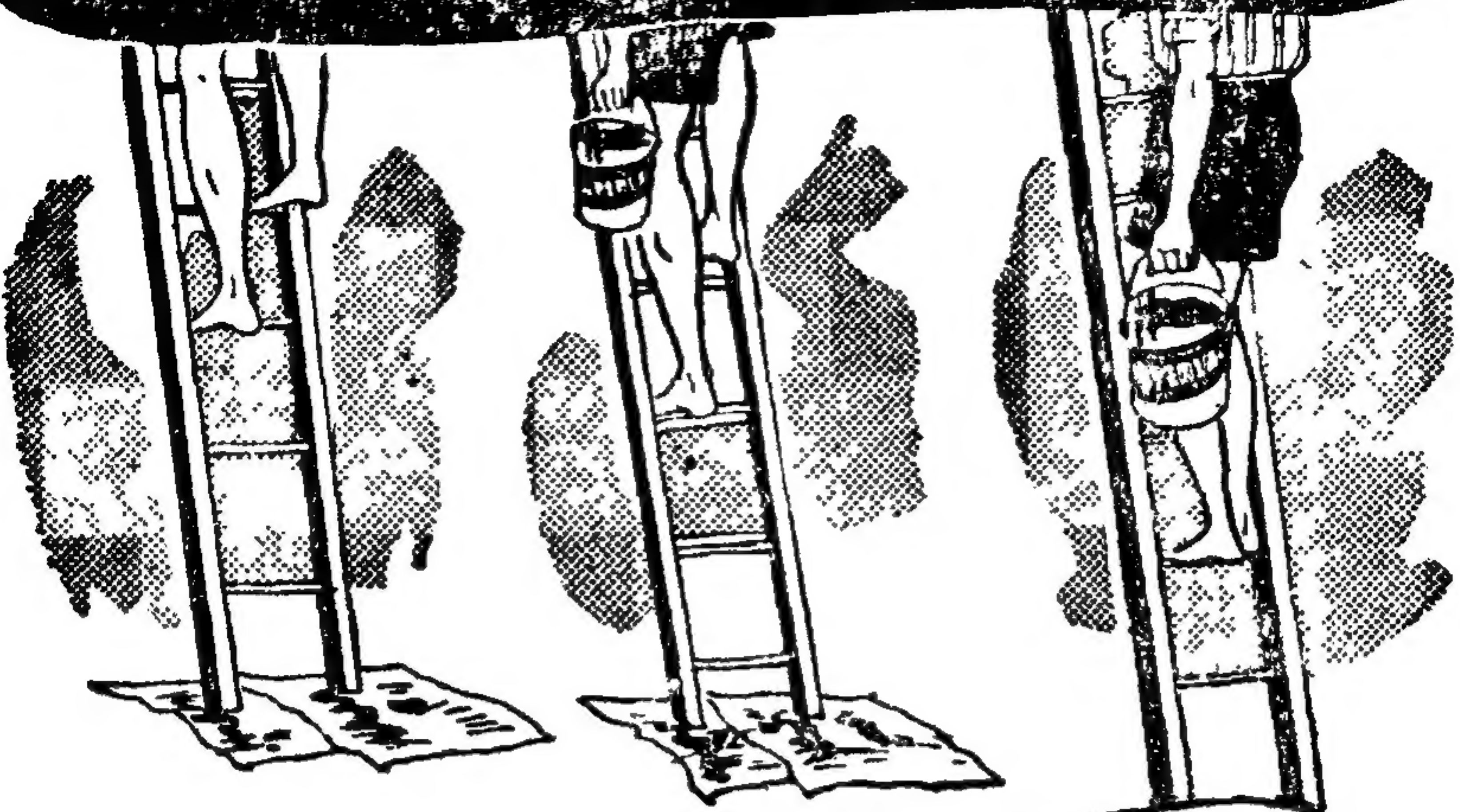
ವಾರ್ಷಿಕ ಚೆಂದಾ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ರೂ. ೩.೦೦

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ಕೇವಲ 25 ನಯೆ ಪೈಸೆ

ಚೆಂದಾದಾರರು ವಿಳಾಸ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಲ್ಲಿ, ಕೂಡಲೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ
ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು.

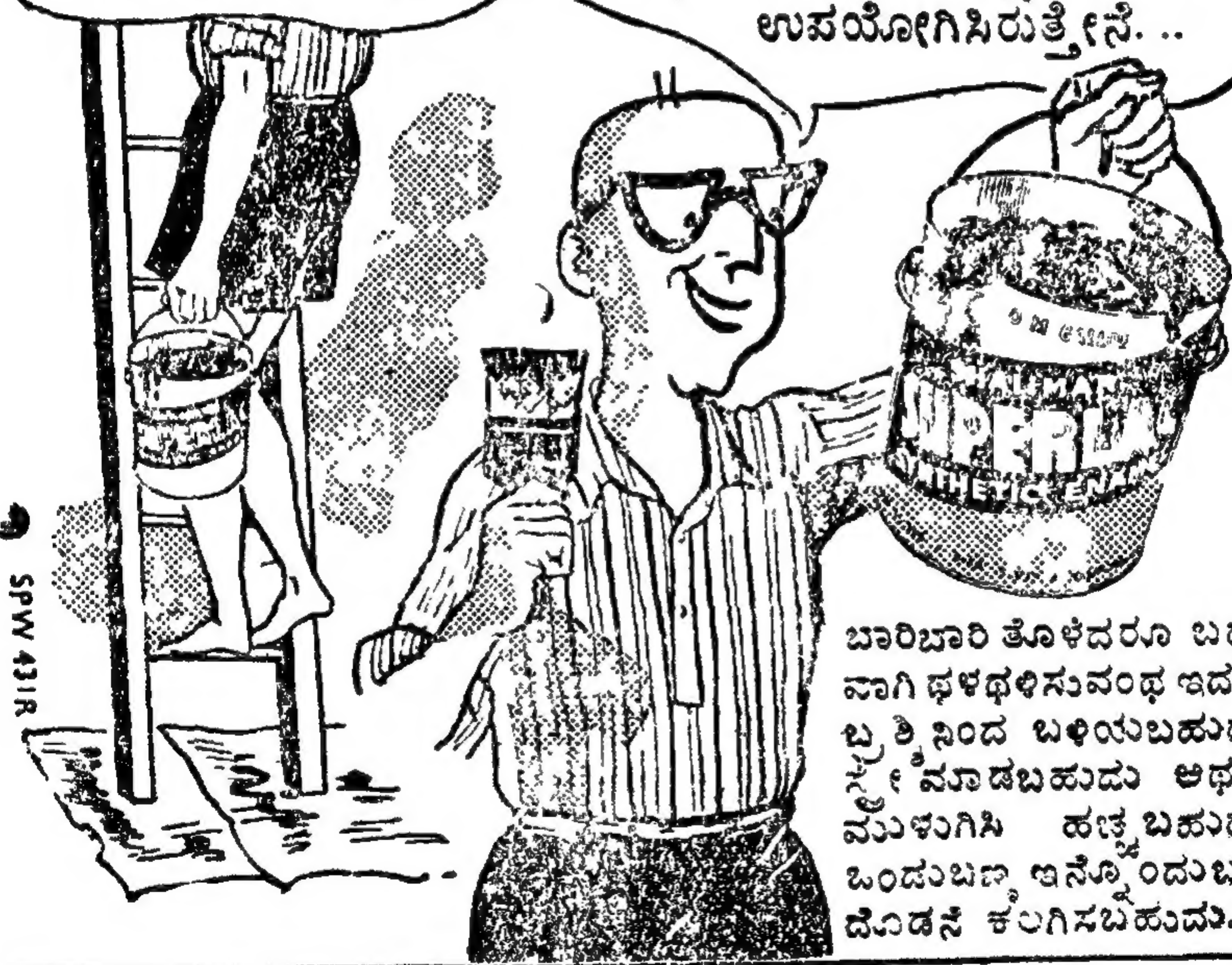
Koravanji, October 1958

ಭೇಷ್, ಇದಕ್ಕೇನೇ ಹೇಳುವುದು ದೋಸಹೀನ ಫಿನಿಶ್!

...ದೀರ್ಘಕಾಲ
ಬಾಳಿಕೆಯೂ ಇದೆ...

....ಕಾರಣ ಈ ಅತ್ಯುತ್ತಮ
ಷಾಲಿಮಾರ್ ಸೂಪರ್‌ಲ್ಯಾಕ್
ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಎನಾಮೆಲನ್ನು ಈ ಮುಂಚೆ
ಉಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ..

ಬಾರಿಬಾರಿ ತೊಳೆದರೂ ಬದಲೆ
ವಾಗಿ ಥಳಥಳಿಸುವಂಥ ಇದನ್ನು
ಬ್ರಿಶ್ಲಿಂಡ ಬಳಿಯಬಹುದು,
ಗ್ಲೇಮ್‌ಡಬಹುದು ಅಥವಾ
ಮುಳುಗಿಸಿ ಹಚ್ಚಬಹುದು.
ಒಂದುಬಣ್ಣ ಇನ್ನೊಂದುಬಣ್ಣ
ದೊಡನೆ ಕಲಗಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ಗೆಲನ್ ಪೆಯಿಂಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದು
ಯಾವ ಮೇಲ್ಮೈಗೂ—ಒಳಭಾಗಕ್ಕೂ ಯಾ ಹೊರಭಾಗಕ್ಕೂ—ಬಳಿಯಬಹುದು.

SHALIMAR PAINT, COLOUR & VARNISH CO., PRIVATE LTD.
CALCUTTA • BOMBAY • MADRAS • NEW DELHI • KANPUR

VITOFERRIN

HYDRE INDUSTRIAL & TESTING LABORATORY LTD. MALLSWAKAM BANGALORE

ವೈಟೋಫೆರಿನ್

(ಆಧುನಿಕ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ ಟಾನಿಕ್)

ಇದರಲ್ಲಿ "ಎ" "ಬಿ" ಮತ್ತು "ಡಿ" ಎಂಬ ವೈಟಮಿನ್‌ಗಳೂ, ಐರನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮುಂತಾದ ಲೋಹ ವಿಶೇಷಗಳೂ, ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ತಾಮ್ರವೂ, ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಟಾಸಾರ್, ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಅಮೃತವಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಔಷಧಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಇದೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಎದ್ದವರಿಗೂ, ಬಸುರಿ ಬಾಣಂತಿಯರ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯಕ್ಕೂ ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಔಷಧ. ಸೇವಿಸಲು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

ತಯಾರಕರು:

ದಿ ಮೈಸೂರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಿಂಗ್
ಲ್ಯಾಬೋರಟರಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್,
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ - - - ಬೆಂಗಳೂರು 3

Printed by B. S. Iyengar, Bangalore City.

Publisher—B. N. Gupta.

Editor—M. Sivaram.